

Vergaderjaar 2017–2018

29 628

Politie

Nr. 806

VERSLAG VAN EEN RONDETAFLGESPREK

Vastgesteld 9 augustus 2018

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft op 4 juli 2018 gesprekken gevoerd over **Evaluatie Politiewet 2012 II**.

Van deze gesprekken brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de commissie,
Van Meenen

De griffier van de commissie,
Hessing-Puts

Voorzitter: Futselaar
Griffier: Verstraten

Aanwezig zijn zes leden der Kamer, te weten: Den Boer, Buitenweg, Van Dam, Futselaar, Helder en Arno Rutte.

Aanvang 9.02 uur.

Blok 1: Korpschef

Gesprek met:

– **de heer Akerboom, korpschef**

De voorzitter:

Dames en heren, goedemorgen. Welkom bij dit rondetafelgesprek Evaluatie Politiewet 2012. Wij werken vandaag in twee blokken. Het eerste blok bestaat uit een gesprek met maar één persoon, namelijk korpschef de heer Akerboom. Ik wil hem gelijk het woord geven, als hij zover is.

De heer Akerboom:

Zeker. Dank u wel. Het rapport-Kijken is verschenen na een immense reorganisatie. Ik denk dat het goed is om er even bij stil te staan dat we inmiddels weer flink aan het werk zijn en dat ook zijn gebleven in de afgelopen vijf jaar. Er is hard doorgewerkt. De prestaties zijn grotendeels op orde gebleven. Het vertrouwen is gestegen, net als de tevredenheid van de burger. De veiligheid op straat is ook gestegen. Dat is een groot compliment voor de politiemensen, die de afgelopen periode fantastisch werk hebben verricht gedurende de reorganisatie. Dat is een groot compliment waard, want eigenlijk is de reorganisatie te veel en te snel geweest. Dat heeft men zich ook gerealiseerd. Halverwege de race zijn er daarom maatregelen genomen.

Minstens zo snel ging de ontwikkeling tussen wijk, web en wereld. Politiemensen zijn vandaag niet alleen bezig met de klassieke taak, maar ook met personen met verward gedrag, met jihadisme, met ondermijning in de wijk en overigens ook met alles op het web. Dat doen ze naast de klassieke criminaliteit, die overigens daalt, maar wel nog steeds veel aandacht vraagt. Met name de ontwikkelingen die in de toekomst belangrijk zijn, de onderwerpen die ik net noemde, kunnen veel beter met één politie tegemoet worden getreden. Ik merk, na zelf zeven jaar te zijn weggeweest, dat we beter informatie kunnen uitwisselen, dat we sneller kunnen opschalen, dat we meer aan onze ICT hebben en dat we expertise kunnen inzetten over het hele land.

Los van deze punten is er ongelofelijk veel te doen. Mijn weg om die ontwikkeling in te zetten, is die van een stabiele, geleidelijke ontwikkeling. Geen grote reorganisaties meer wat mij betreft, maar afmaken wat we begonnen zijn en tegelijkertijd vernieuwen. Dat is overigens meteen een van de ingewikkelde opgaves: na vijf jaar reorganiseren wil je de reorganisatie bestendigen en afmaken, maar tegelijkertijd snakken mensen naar vernieuwing en naar ruimte. Er gaan een aantal grote ontwikkelingen plaatsvinden. Dat is voor u geen nieuws, maar ik noem deze toch nog even. We gaan een enorme verjonging van het korps krijgen omdat er veel collega's zullen vertrekken. Er komen dus meerdere generaties in het korps. Het korps zal diverser worden en ook meer variatie in opleiding kennen. Dat is een forse uitdaging voor de collega's en voor de leidinggevenden. De bestendige lijn zal zijn – daar zijn inmiddels al een aantal flinke stappen in gezet, maar die moeten nog wel worden uitgevoerd – om na een periode van centralisatie meer ruimte te hebben voor de diender en binnen de teams om eigen keuzes te maken. Ook zal er een groter accent liggen op externe coalities. Als één ding duidelijk is geworden in de afgelopen tijd, is het dat je het niet alleen kunt.

Risico zie ik vooral in de toenemende werkbelasting. De verwachtingen van de politie zijn hoog. Als je in de vertrouwensstatistiek kijkt, die ieder jaar uitkomen, zijn er een aantal notoire dalers waar de samenleving vertrouwen in heeft en is er veel vertrouwen in de politie en in de rechterlijke macht. Dat correleert ook met hoge verwachtingen. Vroeger waren er de klassieke pijlers waar men op rekende, zoals de kerk, de banken, de media en politiek. Die konden vroeger een belangrijk deel van de verwachtingen invullen. Maar inmiddels kijkt men toch erg sterk naar politie en rechterlijke macht. De vraag is of wij die verwachtingen kunnen blijven waarmaken. Ik vind het wel een compliment voor politiemensen, maar het is tegelijkertijd een zorgpunt.

Tot slot; last but not least. We zien te midden van de dalende klassieke criminaliteit twee dingen gebeuren: de opkomst van nieuwe criminaliteitsvormen, maar ook toename van het aantal meldingen. Dat zijn geen alledaagse meldingen. Dat zijn ook meldingen met spoed, die de afgelopen jaren in aantal toenamen van 1,2 miljoen naar 1,5 miljoen. Dat is een opmerkelijk gegeven. Waar je vaak verhalen hoort over zelfredzaamheid, zie je toch vooral dat de vraag naar politiezorg en de vraag naar acute hulp groot zijn. Gelukkig kunnen we die invullen, want er is een toenemende behoefte aan.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel, meneer Akerboom. Dan is het woord aan de leden. Omdat we enige tijd hebben, ga ik u niet onmiddellijk beperken in aantallen vragen en dat soort dingen, mits u niet onmiddellijk twintig vragen gaat stellen. Ik geef maar mee dat hoe meer u aan het woord bent, hoe minder u antwoord krijgt op uw vragen. Daar zit een direct verband tussen. Met die waarschuwing geef ik het woord aan mevrouw Helder van de PVV.

Mevrouw Helder (PVV):

In mijn voorbereiding had ik al gedacht: ik doe maar één vraag. De voorzitter zegt buiten de microfoon dat we dan nog een ronde doen. Allereerst dank voor uw komst naar de Kamer en voor de toelichting. Ik heb uit de aanbevelingen van de commissie Evaluatie Politiewet vooral gehaald dat er tegen de Minister en de korpsleiding is gezegd dat er ruimte moet worden gegeven om beleids- en beheersmatig sturing te geven. Dat is het advies aan de Minister. Hij neemt die aanbeveling ook over, zoals op pagina 4 van zijn brief staat. Maar als ik dan op pagina 5 kijk, staat er dat alleen de regelgeving wordt aangepast waar het gaat over de begroting. Er staat: de korpschef kan de begroting opstellen en de Minister kan die vaststellen. Dus die verantwoordelijkheid blijft bij de Minister. Maar hoe wordt nu de garantie gegeven of wat wordt daadwerkelijk concreet veranderd zodat die ruimte er ook blijft? Politiek is net zo veranderlijk als het weer. Stel dat er een andere bewindspersoon zit. Waar blijft dan de ruimte die het korps nodig heeft, die u kan doorgeven aan de eenheden? Hoe wordt die gegarandeerd?

De voorzitter:

Zou u uw microfoon nog uit willen zetten, meneer Akerboom? Dat is voor de camera's. Ik geef het woord aan de heer Van Dam van het CDA.

De heer Van Dam (CDA):

Voorzitter. Hoewel de gelegenheid de dief maakt, en ik dus niet de neiging kan onderdrukken om twintig vragen te stellen, zal ik mij toch zeer beheersen. Ik wil in ieder geval de heer Akerboom zeer danken dat hij hier vanochtend is. Ik wil ook nog even memoreren dat wij als commissie heel bewust hem alleen een uur lang willen spreken, niet alleen omdat er veel dingen zijn in het onderwerp politie, maar ook uit respect voor de politie, gepersonifieerd in de korpschef, om echt aandacht te besteden aan de

evaluatie. Een ander punt is dat het voor mij best moeilijk is om de evaluatie van de wet altijd los te maken van de reorganisatie van het korps – die kun je ook als twee andere dingen zien – dan wel van alle andere problemen waar de politie dagelijks mee geconfronteerd wordt en waar wij ons helaas ook mee willen bemoeien.

Ik probeer het bij de evaluatie van de wet te houden. Ik heb twee vragen. In de eerste plaats – dat is in lijn met wat mevrouw Helder vroeg – vraag ik me af hoe het er in de praktijk uit gaat zien dat de beheersbevoegdheden meer op uw bord komen te liggen en dat u die door gaat geven aan de eenheidschefs en de teamchefs. Wat moet ik me daar nou bij voorstellen? Wat gaat er op ons afkomen? Dat heeft ook iets te maken met een verlies aan controle dat ik wellicht ervaar. Aan de andere kant kan dat ook heerlijk zijn. Maar schets ons eens een perspectief hoe dat eruitziet. Een tweede vraag, de laatste. We zien allemaal dat door de reorganisatie de menselijke maat binnen de politieorganisatie toch behoorlijk onder druk staat – «verloren gegaan» vind ik ook weer zo erg – en dat het buiten onveilig is, maar binnen eigenlijk ook. Hoe ziet de heer Akerboom de nieuwe organisatie een verband leggen tussen die twee?

De voorzitter:

Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Den Boer van D66.

Mevrouw **Den Boer** (D66):

Dank u wel, voorzitter. Ook ik wil de korpschef hartelijk danken voor zijn komst naar de Kamer. De Politiewet is met stoom en kokend water tot stand gekomen. Dat heeft ook wel zijn sporen nagelaten op de organisatie. Ik vind altijd dat de wet toch heel erg op twee gedachten heeft gehinkt. Enerzijds is er de neiging tot centraliseren en uniformeren en anderzijds is er de druk naar beneden met robuuste basisteams en meer ruimte voor de professional, de politiemans of -vrouw. Dat gezegd hebbende gaat mijn vraag over de positie van de politie in het bestel als zodanig. De politie levert een heel belangrijk maatschappelijk goed, namelijk veiligheid, aan de inwoners van Nederland. Hoe ziet u de positie van de politie in dat bredere bestel, met samenwerking met de externe partners, zoals u die net benoemde, waaronder bijvoorbeeld de Koninklijke Marechaussee en de FIOD et cetera?

Mijn andere vraag is meer naar u toe en over uw positie binnen dat bestel. Als ik het rapport-Kuijken zo mag samenvatten dat er meer op het bordje van de korpschef terechtkomt in de zin van meer zeggenschap over beheer en budget, hoe wordt dat dan in balans gebracht met toezicht, zowel intern binnen de politieorganisatie als extern met een accent op onafhankelijk toezicht? We zien natuurlijk dat er een auditcomité is opgericht. Mijn vraag aan u is of dit zo moet blijven of dat dit verder versterkt zou moeten worden.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Buitenweg van GroenLinks.

Mevrouw **Buitenweg** (GroenLinks):

Ik wil de korpschef ook van harte danken, ook voor zijn interessante analyse dat er ook een probleem is dat andere gezagen aan gezag hebben ingeboet in deze tijd en dat er daarmee veel op het bord van de politie komt. Dat is een interessante opmerking.

Er zijn al een aantal vragen gesteld. Ik wil één vraag stellen over de suboptimale balans die er volgens de commissie zou zijn tussen politiek gezag en politieorganisatie. Dat zijn allemaal van die woorden waar we het over kunnen hebben, maar ik vind het heel fijn om concreet te krijgen wat dat betekent. U zegt het nu al enige jaren. Waaruit blijkt dat er een suboptimale balans daartussen is? Op welke wijze kunt u concreet maken dat die zou moeten worden veranderd?

Over de lokale regelruimte zijn een aantal opmerkingen gemaakt. We hebben allemaal een enorme toename gezien van het aantal boa's, in ieder geval in de afgelopen jaren. Nu wil ik begrijpen of dat ermee te maken heeft dat in uw mening burgemeesters te weinig grip hebben, ook nu, op de nationale politie. Heeft het te maken met de toename van het aantal taken? Wat is volgens u de oorzaak daarvan? Dat wil ik kunnen betrekken bij de totale organisatie van de politie.

De voorzitter:

Dank u wel. Ten slotte in het rijtje de heer Arno Rutte van de VVD-fractie.

De heer Arno Rutte (VVD):

Voorzitter, dank u wel. Het is pas sinds november vorig jaar dat ik mij woordvoerder veiligheid mag noemen bij de VVD, dus ik ben nog redelijk vers in het hele onderwerp politie. Dat heeft nadelen – ik zit er misschien wat minder diep in – maar ook voordelen, want je kunt met een heel frisse blik een rondgang maken door de organisatie. Overal en nergens ben ik geweest. Wat mij enorm opviel, is dat de politieorganisatie, die met 65.000 man een enorme reorganisatie heeft doorgemaakt, nog steeds trots is op zichzelf en heel trots is dat ze politie mogen zijn. Elke diender die ik sprak, houdt van dat vak en is er nog steeds intensief mee bezig. Ik ben niemand tegengekomen die zei: de nationale politie hadden we maar niet moeten doen. Wel altijd werd «maar» gezegd, waarna er een aantal dingen volgden, zoals dat de reorganisatie heel veel heeft gekost, dat we er nog niet zijn, dat de implementatie door moet en noem maar op. De heer Akerboom heeft daar het een en ander over gezegd: we moeten daar verder in ontwikkelen. Ik ben heel benieuwd of hij een aantal heel concrete volgende stappen kan aangeven: dit hebben we nu gedaan, maar dit is echt de eerstvolgende stap. Zo kan hij helderheid geven in het pad van nadere implementatie in de nationale politie.

Het grootste vraagstuk dat er volgens mij ligt, is dat er een balans moet zijn – dat zullen we in de volgende ronde ook zien – tussen het gevoel «er is een nationale politie, maar die is er ook voor mij lokaal» en het eeuwige vraagstuk hoe je lokaal grip kunt krijgen op de inzet van de politie en wat daar gebeurt zonder dat je weer een versplinterd korps krijgt met allerhande verschillende prioriteiten. Dat is een heel algemene vraag. In de position paper staan ook wel een paar dingen, maar voor mij is dat toch het meest fundamentele vraagstuk. Als er een nationale politie is, is er geen randstedelijke politie en is er geen regiopolitie. Die politie is er voor iedereen, maar ook weer lokaal. Hoe vinden we daar de balans? Als we het dan toch over die balans hebben, wat is verstandig voor ons, hier in de Tweede Kamer, om te doen en vooral ook te laten?

De voorzitter:

Dank u wel. Meneer Akerboom, kunt u uit de voeten met deze vragen?

De heer Akerboom:

Ja hoor, zeker. Ik zal keurig het rijtje afgaan. Volgens mij waren er ook een aantal vragen die met elkaar in verband kunnen worden gebracht. De bijzondere constructie van de sui-generisstatus die de politie heeft gekregen, vind ik heel passend. Die vind ik vooral passend omdat er heel veel mensen en heel veel gezagen rondom die politie bewegen. De kenmerken en overigens ook het DNA van veel politiemensen liggen natuurlijk in de wijk. Daar zit ook het gezag dichtbij, in de gemeentes, bij de officieren van justitie. Tegelijkertijd willen we één politie zijn en ligt het beheer nationaal. Daar hoort de politie tussenin te staan: het lokale gezag en het landelijk beheer. Die constructie vind ik passend. Tegelijkertijd is in de reorganisatie een enorme centralisatieslag gemaakt. Die heeft zijn sporen nagelaten, ook als het gaat om de menselijke maat, maar ook de organisatie te veel verstard, vind ik. Om een voorbeeld te

geven: als een teamchef een functie wil wijzigen van wijkagent naar rechercheur in zijn team, dan is hij niet alleen negen maanden bezig, maar dan moet hij ook de instemming hebben van de Minister en het LOVP. Zo kun je geen organisatie leiden die lokaal moet presteren. Daar is meer ruimte nodig. Het ging mij er niet zozeer om dat ik meer macht krijg, het ging mij erom dat ik regelruimte kon organiseren die ik door kan geven aan de politiechef en aan de teamchef, zodat er beslissingen kunnen worden genomen die dichtbij de uitvoering liggen.

Hoe gaat dat nou in zijn werk? Dat was de vraag van de heer Van Dam. U moet zich voorstellen dat ik het voorbeeld dat ik net gaf, graag bij de teamchef en de politiechef zou willen laten. Passen in deze samenstelling van een team meer rechercheurs of meer wijkagenten? Laat die beslissing daar liggen. Maar het gaat verder wat mij betreft. Je zou ook kunnen beslissen om in je recherche-eenheid een paar vacatures open te laten en een belangrijk analysesysteem te kopen. Dat kost net zo veel als drie analisten, maar dat levert misschien meer op. Of omgekeerd: ik wil juist meer personele sterkte, maar iets minder middelen. Ook dat soort keuzes moeten, binnen marges, lokaal kunnen worden gemaakt. En waarom? Omdat we allemaal weten dat de situatie in Friesland net een andere is dan in Limburg en dat die weer anders is dan in Amsterdam. En dat geldt ook voor de bijbehorende problematiek.

Het voorstel was om binnen marges van 2% van de begroting die variatie te kunnen doen. Er is ook nog een laatste variant denkbaar. Die is dat je in sommige gevallen zegt: ik heb meer behoefte aan budget voor overuren dan aan het invullen van deze vacature. Ook dat geeft de flexibiliteit die nodig is voor politiemensen in de praktijk.

Er is inmiddels een inventarisatie gedaan wat er aan ideeën en innovaties leeft binnen het korps. Dat is enorm. Het gaat om 400 of 500 vernieuwende projecten. Als ik die allemaal centraal zou willen besturen en zou willen voorzien van middelen, dan gaat dat niet goed.

Dan kom je meteen bij de vraag: hoe zorg je dan dat het niet allemaal versplintert? Wij blijven één korps, met één leiding, met één bedrijfsvoering, maar ik zoek de ruimte in die marges. Al is dat maar 2%; die 2% van de begroting is wat mij betreft voorlopig genoeg om die ruimte te kunnen invullen. Het gaat om flink wat geld. Het is wat mij betreft dan ook aan het lokale gezag, samen met de politiechef en de teamchefs, om voorstellen te doen en daarover beslissingen te nemen. Daar kon het LOVP zich ook prima in vinden. Ik denk dat dit in de komende periode ruimte biedt.

Let wel, dat is nog niet allemaal geregeld, want die specifieke keuzes moeten natuurlijk ook worden gemaakt door de bedrijfsvoering beter te laten aansluiten bij de lokale vraag. Ook die tocht hebben wij nog te maken: dat de centrale bedrijfsvoering niet te veel in standaarden werkt, maar ook ruimte kan bieden om bij een specifieke vraag van een eenheid die meer fietsen dan auto's wil, of meer computers dan fietsen, die keuze ook te kunnen leveren. Dit is nadrukkelijk mijn koers: ruimte zoeken binnen die marges, omdat het toch vooral lokaal verdiend moet worden. Dat neemt niet weg dat er ook op nationaal niveau slagkracht moet blijven. We zien ook dat criminaliteit zich ontwikkelt in de grote steden en op het platteland. Je zou ook voor de toekomst moeten onderzoeken welke mogelijkheden je hebt, niet voor een periode van bijstandsverlening of voor het inzetten van een ME-peloton, maar om voor een periode van twee of drie jaar ontwrichtende zaken te kunnen bedienen, als die zich voordoen in een bepaald deel van het land.

Dat is mijn eerste reactie op de vraag van mevrouw Helder en de heer Van Dam. Hij vroeg ook naar de menselijke maat. Wat mij betreft staan twee zaken centraal voor de komende periode. Welke accenten wil je leggen in de komende drie, vier of vijf jaar, een periode die overzichtelijk is? Er zijn wat mij betreft twee dingen die het werk ingrijpend gaan beïnvloeden. Dat is aan de ene kant migratie, internationalisering en technologie en aan de

andere kant de sterke behoefte die in de organisatie gevoeld wordt om de menselijke maat terug te brengen. We hebben grote teams. We hebben ook onderzoek gedaan of die menselijke maat en het verzuim een kwestie zijn van maatvoering. Dat is niet helemaal het geval, maar mensen voelen zich over het algemeen beter in kleinere werkverbanden. We kunnen ook binnen die grote teams en die grotere districten best weer kleinere werkverbanden aanbrengen, en dat zie je ook al gebeuren. Dan weet je van elkaar wat je bezighoudt, dan weet je waar het misgaat en dan heb je ook aandacht voor elkaar. Dat grootschalige gaat wat mij betreft de komende jaren aangevuld worden met ook kleinere werkverbanden. Mevrouw Den Boer vroeg naar de positie van de politie. Bij de politie in het buitenland blijkt dat sommige politiekorpsen een beperkte politietaak hebben. Sterker nog, veel van mijn collega's in het buitenland zijn heel erg jaloers op één politie. Je hoeft maar een paar honderd kilometer zuidelijk af te reizen en je hebt in sommige steden zes of zeven verschillende soorten politie. Dat is echt een enorme belemmering voor de toekomstige vragen van cyber- of georganiseerde misdaad, ondermijning en terrorismebestrijding.

Ik houd vast aan een brede politie. Een brede politie is heel sterk, omdat die breed in de samenleving geïntegreerd is, maar heeft een kwetsbaarheid, omdat die op heel veel onderwerpen actief is en dus nooit een 10 haalt op alle onderwerpen. Dat moeten wij ons ook realiseren: waar je het zoeklicht op zet, zie je dat door de drukte, door de veelheid aan taken er ook weleens zaken misgaan, zeker als dat acuut is. Maar die brede politietaak is mij heel veel waard. Ik denk dat dit ons ook veel waardering en vertrouwen oplevert.

Dat kun je nooit alleen. Dat wordt sterker dan ooit duidelijk. Kijk ook naar nieuwe fenomenen als de cyberwereld en de digitale infrastructuur, die helemaal niet van de overheid is, maar van de private sector. Wij zullen op een andere manier met die private sector moeten omgaan, om daar ook de criminaliteit te bestrijden. Je ziet al heel goede voorbeelden ontstaan, en daarvoor nodig ik u van harte uit, waarbij het er niet om gaat een zaak op te lossen voor de rechter, maar vooral om het stoppen van een fenomeen. Dit is een tweede trend die we de komende jaren steeds sterker zullen zien: het gaat niet meer zozeer alleen om wat er gebeurt is, maar het gaat steeds meer om de vraag wat er zou kunnen gebeuren, wie wat zou kunnen doen en om zaken te verstoren of op te lossen. Heel vaak zitten die daders in het buitenland, zijn ze onvindbaar en verschuilen ze zich in de donkere krochten van het web.

Een brede politie dus, wat mij betreft, ook als het gaat om de gedigitaliseerde wereld. Dat kunnen wij niet alleen, dus wij zullen ook andere arrangementen moeten vinden dan nu het geval is, om ons met het bedrijfsleven en ook met lokale toezichthouders te kunnen verhouden. Eén ding blijft voor mij uniek verbonden aan het politievak en dat is het geweldsmonopolie. Ik hecht er erg aan dat dit van de wijkagent tot de DSI een politietaak is, want in vreedstijd hoort dat ook een politietaak te zijn. In de samenwerking met de boa's kunnen wij overigens wel meer doen. Om meteen de vraag van mevrouw Buitenweg erbij te betrekken: ik zie die vraag naar extra toezicht en boa's wel als een verdekte vraag naar politie. Maar hoe het ook zij, ik denk dat er duurzaam een plek is voor toezicht in die gemeentes, niet door de politie, maar door andere organisaties. Maar het is en blijft wel zaak om het verband te blijven leggen tussen de informatie die daar wordt opgedaan en die van de politie. Ik wil niet dat onze dienders uit de wijk vertrekken en plaatsmaken voor handhavers. Wij moeten blijven investeren in die wijkgerichte, nabije politie, omdat die heel belangrijk is voor ons draagvlak en onze informatie. Dus aansluiting vinden ja, overnemen nee en vooral investeren in de goede samenwerking en zorgen dat er voldoende capaciteit blijft om ook in die wijken actief te zijn.

Om nog even in te gaan op die suboptimalisatie van het gezag; de meeste burgemeesters praten na de vorming van de nationale politie nog steeds over hun politie en hun wijkagent. Daar is eigenlijk niet veel in veranderd. Waar we beducht voor moeten zijn, is dat beheer en gezag niet goed bij elkaar worden gebracht. Dat is nou net de reden waarom ik toejuich dat er meer ruimte komt om op lokaal niveau die keuzes te maken. Het gaat niet alleen om computers en voertuigen, maar het gaat ook om inzet van mensen in de wijk. Daar horen burgemeesters en ook officieren van justitie een heel nadrukkelijke rol in te vervullen. De driehoek, niet alleen op het niveau van de eenheid, maar ook in de gemeenten, moet krachtig blijven. Daar zetten we zo een paar serieuze stappen, denk ik.

Tot slot: één politie. U vroeg wat de grote ontwikkelingen zijn. Aan de buitenkant is dat echt die technologische ontwikkeling. Die is al ongelofelijk zichtbaar in het politiewerk, maar ons vermogen om de organisatie daarop aan te passen is beperkt. Daar maak ik mij wel zorgen om. Dat is ook de reden dat ik graag wil dat we sneller kunnen meeveranderen met wat er buiten gebeurt, dus technologie, migratie en internationalisering aan de buitenkant, en aan de binnenkant veranderend vermogen maar vooral ook de menselijke maat. Dat zijn wat mij betreft de vier grote issues.

Hoe blijven wij één politie? Je hoeft volgens mij weinig te doen aan de lokale gerichtheid van politiemensen, want die zit echt diep in het DNA geworteld. Ik denk dat we een kleine maar goede stap zetten met die marges die we aan kunnen brengen; wat meer ruimte voor de korpschef, die deze doorgeeft aan politiechefs en teamchefs, tot aan de werkvloer. Daarmee zetten we een paar goede stappen, zonder dat we de gedachte van één korps opgeven. Die waardeer ik zeer. Wij kunnen met één organisatie veel beter samenwerken met het OM, met de rechterlijke macht en met andere partners. We kunnen ook internationaal beter opschalen, beter informatie delen en beter gebruikmaken van de enorme kennis en rijkheid aan data die er in de organisatie ligt.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel, meneer Akerboom. Voordat we de volgende ronde gaan doen, geef ik even het woord aan mevrouw Den Boer, die nog een vervolgvraag had.

Mevrouw Den Boer (D66):

Niet zozeer een vervolgvraag, maar meer een vraag die onbeantwoord is gebleven, met name over het toezicht, dus de balans tussen meer ruimte voor de korpschef enerzijds en anderzijds de noodzaak, zoals ik dat zie, voor meer toezicht. We hebben natuurlijk heel veel toezicht geregeld, maar als je meer ruimte gaat geven voor de korpschef, denk ik dat een robuust auditcomité nog wel wat meer duiding behoeft.

De heer Akerboom:

Zeker. De vraag is natuurlijk: hoe houd je toezicht? Voor mij is het natuurlijk ook de vraag: hoe leid je een organisatie van 65.000 man die zo lokaal geworteld is het beste? Dan moet één ding niet gebeuren, namelijk dat ik niet in staat ben om antwoord te geven op de lokale vraag. De stap die nu is gezet, is beperkt. Het gaat maar om een beperkt deel van de begroting dat nu wordt gedeconcentreerd, dat in mandaat wordt gegeven. Tegelijkertijd denk ik dat het, terugkijkend, heel nuttig was dat er veel extra steunpilaren waren die ook extra toezicht verschaften aan de politie op het gebied van ICT, op het gebied van de bedrijfsvoering en op het gebied van de hele leiding van de politie. Maar het is, denk ik, een goede constatering van de commissie-Kuijken dat na vijf jaar de organisatie ook zelf dragend moet worden en een normale organisatie moet kunnen zijn.

Wij hebben geprobeerd aansluiting te zoeken bij wat in andere grote organisaties gebeurt. Je hebt natuurlijk de Rekenkamer, de inspectie, de Minister, de Kamer en de Ombudsman. Je hebt allerlei toezichtsconstructen die in werking komen. Maar ik vond dat externe ogen in het auditcomité – dat is een zwaar comité dat onafhankelijk aan mij kan adviseren – ook van grote waarde kunnen zijn op de hele bedrijfsvoering. Dat auditcomité is gestart. Dat heeft mij al een aantal keren flink aan de tand gevoeld. Dus ik merk ook dat ze het heel serieus oppakken. Ik vind dat een gezonde ontwikkeling. Het nadeel van heel specifieke vormen van toezicht houden is dat je het zoeklicht zet op één onderdeel van je organisatie en dat je daarmee eigenlijk ook aan suboptimalisatie gaat doen. Al met al vind ik dit een heel natuurlijk en volwassen voorstel.

De voorzitter:

Dank u wel, meneer Akerboom. We gaan een nieuw rondje doen. Dan beginnen we weer bij mevrouw Helder.

Mevrouw Helder (PVV):

Dank u wel, voorzitter. Ik ga verder op wat net is geantwoord. Aan de ene kant heb ik u horen zeggen dat migratie, internationalisering en digitalisering de kernpunten zijn voor de komende jaren. Aan de andere kant heeft u de menselijke maat genoemd. Het ene is heel groot en het andere is heel klein. Mensen voelen zich beter in kleinere werkverbanden, maar mensen voelen zich ook beter als ze vertrouwd worden en eigen verantwoordelijkheden hebben. Ik sluit me maar even aan bij de actualiteit. Het aantal mensen binnen het korps is hetzelfde. Het werk wordt alleen maar meer. Hoe wordt dan toch voldaan aan de menselijke maat? Is de marge die u zegt te hebben voldoende om ruimte aan de werkvloer te kunnen geven voor het zo veel mogelijk oppakken van eigen verantwoordelijkheden, zodat ze zich vertrouwd en gewaardeerd voelen? Aan de andere kant is het niet de bedoeling om door te slaan. Anders zeggen we over een paar jaar: we moeten eigenlijk maar weer één politie gaan maken, omdat het weer eilandjes zijn geworden. Hoe wordt die balans bewaakt?

De heer Van Dam (CDA):

Ik heb een paar vragen. Meneer Akerboom, het zal u niet zijn ontgaan dat wij ook meneer Fijnaut hier op bezoek hebben gehad. Wellicht heeft u ook kennisgenomen van een publicatie van professor Terpstra in het NJB. Beide heren maken toch redelijk gehakt van de evaluatie van Kuijken. Die conclusie wil ik aan hen laten. Om het een leuke ochtend te laten zijn, zal ik ook niet uw oordeel daarover vragen. Maar laat ik het als volgt formuleren. Toen u het rapport van Kuijken las, dacht u toen niet: goh, ik had zelf vanuit mijn politieprofessie toch ook wel iets meer willen bijdragen aan waar we nu staan en waar we zijn? Fijnaut bepleit dat er opnieuw een evaluatie wordt gedaan, maar dan meer vanuit het vak. Ik vraag u niet zozeer om de recensies over de recensie te beoordelen, maar meer: is er vanuit het politievak de behoefte om ook iets over de evaluatie van de wet te zeggen?

Ik heb nog een tweede vraag. In de Politiewet worden verschillende niveaus in de organisatie benoemd: het landelijke niveau, de eenheid, het basisteam. Maar wat er niet in staat, is het districtsniveau. Ik meen dat dat «het sectorniveau» heet. Wij weten allemaal van de wankelende basis waarop een groot deel van de basisteams functioneerde. Zelfs als we er allerlei aanvullingen op doen, is het toch iedere dag eigenlijk halen en brengen. Ik deel met u het standpunt dat we niet te veel moeten willen veranderen op dit moment. Maar zou op termijn het versterken van de basisteams vanuit het districtsniveau in lijn met de wet niet de optie zijn, ook vanuit het idee dat het districtsniveau destijds toch een beetje als hulpniveau is ingebouwd om de stap naar die nieuwe organisatie mogelijk te maken?

Mevrouw **Den Boer** (D66):

Ik heb een vervolgvraag op wat ik eerder aan de orde stelde en nog een andere vraag. Mijn vervolgvraag betreft het volgende. Landen om ons heen kennen natuurlijk toch een wat verder gaande vorm van onafhankelijk toezicht op de politie. Dat is heel specifiek. Het ligt dus niet bij een Algemene Rekenkamer of een Ombudsman, maar het is heel specifiek gericht op de politie. Denk aan de Police Ombudsman for Northern Ireland, een veel gevierde best practice, en het Comité P in België. Zo kan ik nog heel wat voorbeelden noemen, ook in Groot-Brittannië. Hoe komt het nou dat wij daar in Nederland nog niet over hebben nagedacht? Ik weet dat u als korpschef veel heeft rondgereisd en veel heeft gezien en dat u ook heeft mogen ruiken aan die good practices in de landen om ons heen. Dus hoe betreft u dat op uw eigen gedachten over het toezicht-regime voor de politie? Dat is de eerste vraag.

De tweede vraag betreft het volgende. Ik mis eigenlijk nog wel de onderliggende visie op de politie in de toekomst. We hebben natuurlijk enige tijd geleden het visiedocument Politie in ontwikkeling gehad. Dat ging heel erg over nodale politiezorg. Het lijkt wel alsof we dat heel ver achter ons hebben gelaten, althans ik hoor dat woord nooit meer. Maar wat moeten wat u betreft de pijlers worden voor die nieuwe visie op de politie? Dan ga ik niet zozeer uit van arrangementen. Het gaat mij echt om het maatschappelijk rendement dat het de politie oplevert: veiligheid voor de burgers in Nederland. Dat moet, denk ik, toch het leidende principe zijn. Ik hoor graag uw reflectie daarop.

Mevrouw **Buitenweg** (GroenLinks):

Ik zat toch nog met een antwoord dat ik kreeg op mijn vraag over de boa's. Voor mij was het in ieder geval onduidelijk. Er werd gezegd dat we aansluiting gingen zoeken en gingen investeren in een goede relatie. Dat lijkt mij altijd goed. Maar ik probeer het toch te begrijpen. Er zijn veel meer boa's erbij gekomen. Ik neem Amsterdam en de situatie die op een gegeven moment in Wittenburg aan de orde was als voorbeeld. Eigenlijk is er behoefte aan meer politie. De oplossing is dan: er komen meer boa's bij. Die hadden deels een andere taak, maar het speelde absoluut mee. Ik begreep dat er in Amsterdam inmiddels zelfs zo'n 2.000 rondlopen. U zegt heel nadrukkelijk: ik wil een brede politie; ik wil niet een situatie zoals in andere landen, waar er zes of zeven soorten polities zijn. Volgens u moet er een brede politie zijn, dus die moet al die taken hebben. Dan probeer ik toch te begrijpen wat uw visie erop is. Ik snap ook wel dat niet per se alles in de handen van de politie moet blijven. Maar wat zijn nou echt de taken van de politie? Waar zijn die nu in de handen van boa's? Met welke van die taken worden boa's belast? Worden er taken in hun handen gelegd terwijl u eigenlijk vindt dat dat niet kan? Goede relaties zijn goed, maar ik maak mij er ook zorgen over dat informatie die opgepikt wordt door boa's, ook weer helemaal gedeeld wordt met de politie. Goede relaties zijn goed, maar waar zit voor u de grens? Waarvan denkt u: eigenlijk moeten we daarop terugkomen?

De heer **Arno Rutte** (VVD):

Het mag duidelijk zijn dat de politie nog lang niet uitveranderd is. De heer Akerboom is daar heel eerlijk over en zet hier ook wel een redelijk heldere koers uit. Hij geeft aan welke volgende stappen er moeten worden gezet. Maar als je kijkt naar de politieorganisatie en ook naar dingen die de heer Akerboom aangeeft, kun je constateren dat er vaak sprake is van een span of control, waarbij 200 mensen onder één leidinggevende vallen en dat dienders aangeven dat ze toch het gevoel hebben dat ze erg ver van hun leidinggevende af staan. We hebben hier een andere rondetafel gehad waarbij de heer Fijnaut ook zei: die afstand is echt heel erg groot. Wie praat er nog met een normale diender? Het wordt allemaal heel erg opgeschaald naar een hoog niveau. Dienders zeggen: er wordt over ons

geoordeeld, maar niet met ons gesproken. Dat alles gerelateerd aan het feit dat het korps enorm gaat verjongen – de heer Akerboom gaf het ook al aan – schetst voor mij een enorme uitdaging: hoe kun je medewerkers van de politie meenemen in die verandering? Zeg niet alleen: we gaan vertellen hoe het is en we gaan het nog eens een keer heel goed uitleggen. Maar neem ze ook mee in de zin van: jullie maken met ons de nieuwe politieorganisatie, die inderdaad moet aansluiten bij alle grote ontwikkelingen die er zijn. Kan de heer Akerboom aangeven op welke manier hij ervoor zorgt dat medewerkers invloed hebben op hoe de nieuwe politieorganisatie eruitziet?

De voorzitter:

Dank u wel. Dan is het woord weer aan de heer Akerboom.

De heer Akerboom:

Ik begin met die laatste vraag. Daarna ga ik weer gewoon het rijtje af. We hebben natuurlijk een periode van top-downverandering achter ons. Als ik één ding niet meer wil, is dat de komende jaren weer een grote top-downverandering die ons korps stilzet. Overigens verandert dat niet echt de werking van het korps. Het zet nieuwe voorwaarden om dat korps anders te laten functioneren. In dit geval is het drastisch. Een van de allerbelangrijkste veranderingen, die ik ook zie na zeven jaar weg te zijn geweest, is dat je geen 26 aparte korpsen meer ziet – dat is toch nog maar kort geleden veranderd – maar dat je in de samenwerking echt andere patronen ziet ontstaan. De nieuwe generaties groeien ook op in één korps. Dat is, denk ik, de grootste verandering die wij de komende jaren zullen ondergaan. Nieuwe generaties zullen dan ook niet anders meer gewend zijn.

Een top-downreorganisatie was nodig omdat het echt om een stelselverandering ging. Het ging om een verandering van de wet, een ingreep die er niet om loog. Maar de verandering van de werking van het korps en het ontwikkelen van mensen gaat echt op een andere manier. Daarvoor moeten mensen de ruimte krijgen om initiatieven te nemen om mogelijk gemaakt te krijgen dat hun ideeën ook werkelijkheid worden. Dat betekent niet een soort «duizend bloemen bloeien»-werkelijkheid, maar we moeten de dingen doen die nodig zijn. U zult zien dat wij op de grote onderwerpen – of het nou gaat om de opsporing of om gebiedsgebonden politiewerk – een vernieuwing van onze visie en werking nodig hebben, omdat nou eenmaal de omgeving aan het veranderen is. Dat zullen we niet inzetten via grote nationale programma's. Wat mij betreft zullen we vooral de teams en de districten vragen om daarin een cruciale rol te spelen. Dan zullen vooral medewerkers zelf initiatieven nemen om tot verandering te komen. Waarom? Niet alleen omdat mensen het wel een beetje zat zijn om met grote nationale programma's te worden geconfronteerd. We hebben nog heel veel uit te voeren, maar er zijn heel veel ideeën en er zijn, denk ik, ook heel waardevolle bewegingen ingezet, die we dan kunnen gebruiken.

Ik heb het al gezegd: wijk, web, wereld. In de meeste wijken in Nederland is de populatie indringend aan het veranderen. Veel wijkagenten werken al met moderne technologie, met MEOS, met whatsappgroepen, met de mogelijkheid om community's te bouwen en om nieuwe werkverbanden te regelen. De kunst is wel om de verschillende generaties die nu het korps binnenkomen – dat zijn er wel vier of vijf – goed met elkaar te laten samenwerken. Je hebt de ervaring van de oudere collega's en de nieuwe, frisse ideeën van de nieuwe collega's. Dat zijn er veel. Voorlopig zijn veel van hen nog in opleiding. Maar we zullen er zeker gebruik van gaan maken om die beweging ook bottom-up te kunnen inzetten. Wat mij betreft is de strategie daar duidelijk op gericht.

Dan ga ik terug naar mevrouw Helder. Zij vroeg nog even door: hoe zorgen we nou dat er ruimte is, maar tegelijkertijd ook eenheid? De

grootste beweging die is gemaakt, is wel die van de uniformiteit. Ik zei al: die is beknellend. Ik denk dat het voor de toekomst van onze organisatie heel belangrijk is dat wij onze ICT-systemen ontschotten. Er zijn veel kokers in de organisatie geweest. Als je gebruik kunt maken van de informatie die er in de organisatie is, dan ben je daarmee ook in staat om die informatie overal te gebruiken. Als je ervoor zorgt dat de structuren en de werkwijze ongeveer hetzelfde zijn, kun je heel makkelijk vanuit Maastricht in Brabant werken en vanuit Brabant in Maastricht, als het daar uit de klauwen loopt. Dat is grote winst. Dat koester ik ook, want als we dat opgeven, zijn we op de weg terug. Maar wat mij betreft zit er ruimte in wat er in de teams gebeurt, waarmee men een antwoord geeft op de problemen in de wijk of waarmee men in het rechte team nieuwe methodes vindt om beter tot bestrijding van criminaliteit te komen. Vaak gaat het om niet meer dan mensen stimuleren, mensen de ruimte geven en mensen een klein beetje budget bieden. Dan gebeurt er al heel veel binnen die eenheden. Daar is wat mij betreft die vernieuwing op gericht. Ik heb inderdaad beide verhalen gelezen, zowel dat van de heer Fijnaut en de heer Bruggeman als dat van de heer Terpstra. De heer Terpstra had het over een abstracte politie. Dat was best een behoorlijk confronterend beeld. Ik moet er wel bij zeggen dat we de politie nu aan het evalueren zijn terwijl die net begonnen is. In 2016–2017 waren we nog een aantal basisteams aan het inrichten. We moeten dus oppassen dat we niet al conclusies trekken voordat de nationale politie en met name de teams goed in werking zijn.

U vroeg mij: wat vindt u er nou van vanuit de politieprofessie? Ik vind dat wij daar wel twee grote opgaven hebben, op het terrein van zowel de basisteams als de opsporing. Daarbij gaat het niet alleen over de kwaliteit van de opsporing; je ziet dat er tussen die verschillende opsporingslagen inmiddels van alles aan het veranderen is. Ondermijning doet zich inmiddels voor in de wijk. Ik ben vorige week mee geweest met een wijkagent die zei: we gaan een rondje ondermijning doen. Hij wees even aan waar signalen van ondermijning oppiepten in zijn wijk. Wat is het antwoord dat je daar binnen een basisteam op kan geven? Dat is nu beperkt. De klassieke verdeling van de georganiseerde criminaliteit, landelijk, de HIC-feiten – dat zijn High Impact Crimes – voor de districten en de VVC binnen de teams verandert; deze zaken gaan wat door elkaar lopen. Daar is wat mij betreft een aanpassing nodig.

Het doet mij wel goed dat er investeringen worden gedaan in het aantrekken van extra politiemensen. Zo kunnen er keuzes worden gemaakt waar we die inzetten op lokaal niveau. Worden dat rechercheurs in de teams of hebben we juist versterking in de districten nodig? Het gaat dus om een kwalitatieve vraag, maar zeker ook om een kwantitatieve vraag. We hebben van het kabinet gehoord waarmee we het gaan doen de komende periode. De schaarste is nog steeds groot en er zal opnieuw een verdeling moeten komen. Eén is dus opsporing en twee is wat mij betreft echt de gebiedsgebonden politiefunctie. Je ziet intern dat de wijkagent extern zeer wordt gewaardeerd, maar bij de aansluiting van de wijkagent op het team en de clusters wringt het nog, want binnen hetzelfde team wordt ook de noodhulp gedaan. Daar is grote vraag naar, maar de aansluiting tussen de wijkagent en interne andere spelers vind ik te beperkt en krijgt te weinig invulling.

De voorzitter:

Ik zag eerst de heer Van Dam voor een interruptie.

De heer **Van Dam** (CDA):

Ik heb toch nog even een vraag over die rapporten van Fijnaut en Terpstra. Als ik het een beetje plastisch neerzet, ligt de politie op de operatietafel. Allerlei figuren komen daarbij kijken en vinden er van alles van, wetenschappers en Kamerleden bijvoorbeeld. Bij mij ontstaat zo langzamerhand

toch de vraag wat de patiënt er nou eigenlijk zelf van vindt. Voor een deel verwoordt u dat hier vandaag in dit ene uur, maar is er binnen het korps ook een vorm van zelfanalyse en zelfevaluatie? Heeft die plaatsgevonden? Ik gun het u overigens van harte dat u die binnen het korps houdt, maar hoe werkt dat bij onze politie?

De heer **Akerboom**:

Ik zei al: wij zijn eigenlijk met twee dingen tegelijk bezig. We zijn de reorganisatie nog aan het afmaken. Vaak is de laatste 5% het ingewikkeldst. Ook zijn we nog bezig met het borgen van wat zes, zeven jaar geleden bedacht is. Dat zijn ideeën gebaseerd op het politiewerk van zeven, acht jaar geleden. In de tussentijd is er heel veel veranderd, dus het is een terechte vraag. Dat is ook de reden dat we opnieuw met een strategieprogramma zijn begonnen. We zijn begonnen met het analyseren van de buitenwereld om te kijken wat er buiten is gebeurd. Ik geef u nu een aantal snapshots uit die strategie. Ik nodig u ook van harte uit om er nog een keer op door te gaan, maar ik zal nu een paar dingen noemen die wij als cruciaal beschouwen. Eentje heb ik al een paar keer laten passeren: de interactie tussen wat er in de wijk, op het web en in de wereld gebeurt. Veel van de bronnen van criminaliteit en onzekerheid liggen helemaal niet in Nederland, maar in het buitenland. Wat doen we nu? Gaan we nu de dijken ophogen om ons te beschermen of gaan we ook naar het buitenland toe?

De **voorzitter**:

Er zijn nu een aantal mensen die willen interrumperen. Meneer Van Dam nog heel kort, daarna ga ik naar mevrouw Buitenweg en dan naar mevrouw Den Boer. Meneer Van Dam, kort.

De heer **Van Dam** (CDA):

Ik zou u willen uitnodigen om die visie ook met ons te delen, want ik zie in de stukken dat de woorden «wijk», «web» en «wereld» overal komen bovendien. Het is toch wel heel belangrijk dat wij op die hoofdlijn met u mee mogen denken.

De heer **Akerboom**:

Zeker. Het is natuurlijk mooi om «wijk», «web» en «wereld» te roepen, maar de vraag is wat het concreet betekent. Wij zullen, als de middelen beschikbaar komen, in ieder geval zo veel mogelijk daarop inzetten, maar wij zullen ook de vertaling maken: wat betekent dat nou voor de wijkagent, het team of de onderzoeker in de komende periode? Ik nodig u graag uit; ik wil graag een bijdrage leveren om dat te delen. Ik maak nog graag even snel die vier andere punten af. Nieuwe veiligheidscoalities kunnen dat niet alleen doen; dat is het tweede punt. Zowel op lokaal als op nationaal niveau zullen we dat dus met andere partners moeten doen. We hebben het net gehad over personen met verward gedrag. Dat kunnen wij als politie niet zelf oplossen. We hebben echt anderen nodig om dat grote vraagstuk – het gaat om 80.000 meldingen per jaar – op te lossen. En dat is maar één voorbeeld, want in de cyberwereld komt het nog veel sterker terug. Dan technologie en intelligence. We kunnen nu al het een en ander in beeld brengen over criminele organisaties, zoals de structuur ervan, en de interventies die we kunnen doen. Dat helpt ons enorm om onze schaarse capaciteit goed te richten. Als we daarmee door willen gaan, is het nodig dat we investeringen doen in de ICT, omdat we dan veel beter aangrijpingspunten kunnen vinden en omdat we dan onze informatie beter kunnen gebruiken; dat geldt niet alleen voor onszelf, maar ook voor anderen, want wij stellen onze informatie ook ter beschikking aan de RIEC's en de gemeenten, waar lokaal met andere partners interventies worden bedacht om lokale criminaliteit te bestrijden.

Het vierde punt is wat ons betreft actieve transparantie. Wij krijgen nogal wat WOB-verzoeken, maar ik wil er eigenlijk naartoe dat we veel proactiever zijn: dat we informatie geven die de samenleving van ons vraagt voordat die aan ons gevraagd wordt.

Het vijfde punt is de wendbaarheid van en de mens in de organisatie. Dat zijn de vijf thema's die we hebben benoemd. Maar nogmaals, ik kom daar graag nog een keer op terug, want deze punten vragen natuurlijk ook om uitwerking.

De voorzitter:

Ik kijk even of er inmiddels leden gebruik willen maken van een interuptie. Ik zie dat dat het geval is voor mevrouw Buitenweg.

Mevrouw Buitenweg (GroenLinks):

Ik heb een vraag naar aanleiding van iets wat al een paar keer is genoemd: het toenemende aantal acute meldingen, van 1,2 miljoen naar 1,5 miljoen. U was daar iets over aan het zeggen, over de oorzaak en betekenis daarvan. Misschien kunt u daar nog net even iets verder op ingaan.

De heer Akerboom:

Nu kom ik wel in de sfeer van interpretatie. Voor het vertrouwen in de politiemensen en de veiligheid in de wijk heb ik vijf jaar teruggekeken: wat is er in die periode gebeurd? Het goede nieuws is dat de burger niet negatiever naar de politie kijkt; integendeel, positiever. Dat is een groot compliment voor politiemensen. We zien wel iets gebeuren in de aangiftebereidheid. Daar heeft u eerder een punt van gemaakt. Ik zie aangiftebereidheid als een vraag van burgers: spoor mijn zaak op, zorg dat recht wordt gedaan. We zien dat die aangiftebereidheid daalt, zij het licht. Tegelijkertijd zien we dat de burgers veel vaker naar de politie komen om acute hulp te krijgen. Die twee boodschappen moet je niet los van elkaar zien. Burgers willen heel graag nú interventies van de politie: zij willen dat zaken snel worden opgelost. Zij lijken steeds ietsje minder belang te hechten aan een proces dat in hun ogen vaak lang duurt en waarvan de kans op slagen beperkt is. Tegelijkertijd constateren wij dus dat de vraag naar politiezorg niet minder wordt, maar meer, en niet een beetje meer, maar fors meer. Dat zit «m in heel veel onderwerpen, maar onder andere in de overlast die mensen ervaren van personen met verward gedrag. Maar het zijn ook andere zaken, hoor. De burger vraagt in de volle breedte om politiezorg.

De voorzitter:

Ik pauzeer even, want ik zie nog een vraag van mevrouw Den Boer en mevrouw Helder. Daar laten we het dan ook even bij, want anders is er geen tijd meer voor de rest van de beantwoording. Eerst mevrouw Den Boer.

Mevrouw Den Boer (D66):

Moeten wij toch niet nog een expliciet gesprek met elkaar hebben over het toezichtsregime? Want ik blijf daar wel heel erg benieuwd naar. Ik denk dat de woorden van de korpschef onderstrepen dat we echt een goede, degelijke visie op de politie nodig hebben. U heeft het net over een aantal uitgangspunten gehad. Ik stel vast dat alles in feite aan voortdurende verandering is blootgesteld, bijvoorbeeld technologie, maar ook de zelfredzaamheid van de burger. We hebben het hier over wijkagenten, maar in het regeerakkoord staat nu: agent in de wijk. Dat vraagt natuurlijk ook een andere rolopvatting. Oké, enerzijds wilt u een visie, maar anderzijds moppert u ook een beetje over de evaluatie, die te vroeg kwam. Mijn vraag aan u is: wat zou u dan wel willen? Wilt u een regelmatige evaluatiecyclus voor het functioneren van de politie? Hoe ziet u de rol van

de Kamer daarbij? Vindt u het belangrijk dat wij als politici meekijken in de keuken van de politie, aan de voorkant al?

De heer **Akerboom**:

Ik wil voorkomen dat ik de boodschap lijk af te geven dat wij voortdurend stukken moeten gaan produceren over die visie. Strategie en visie zijn iets wat je doet en niet iets wat je opschrijft. Het kan zin hebben om dat af en toe eens aan het papier toe te vertrouwen, maar dat is wat mij betreft iets wat je permanent ontwikkelt. Interactie met de Kamer zou zich niet alleen in AO's moeten afspelen. Ik zou u heel graag willen uitnodigen om daar regelmatig kennis van te nemen in gespreksvorm. Een vijfjarige cyclus, zoals voorgesteld, vind ik uitstekend, want ik denk dat we over vijf jaar een stuk verder zijn. Ik denk dat je dan weer eens de balans kan opmaken en aan het papier kan toevertrouwen, maar ik wil voorkomen dat ik u voortdurend voorzie van nieuwe stukken, die dan weer een momentopname zijn in de tijd. Strategie zit «m in hoe je met je personeel omgaat, hoe je met je technologie omgaat, hoe je er met de organisatie voor staat, hoe de criminaliteitscijfers zijn. En die veranderen op dit moment zo snel, dat er geen statisch beeld moet worden gemaakt, want dat zou de werkelijkheid geen recht doen.

Mevrouw **Helder** (PVV):

In de beantwoording noemde u vijf thema's, maar u ging van twee naar vier. Ik heb de derde niet opgeschreven. U ging van «nieuwe veiligheids-coalities» naar «actieve transparantie». Ik ben dus heel benieuwd naar punt drie.

Dat geheel samenvattend, zei u: ik nodig u uit om daarop door te gaan. Maar hoe ziet dat eruit? Dienen wij als commissie zelf een verzoek in te dienen? Ik ga zelf regelmatig op werkbezoek; dat zal niet onbekend zijn. Maar hoe ziet dat eruit? Dat vraag ik misschien ook een beetje voor mijn collega's, want zelf kom ik er wel uit, maar daar zitten we hier niet voor.

De **voorzitter**:

Meneer Akerboom, zou u willen antwoorden en dan gelijk willen doorgaan met de rest van de beantwoording?

De heer **Akerboom**:

Punt drie is de ontwikkeling in technologie en intelligentie. Punt vijf is de wendbaarheid van en de mens in de organisatie.

Mijn voorstel zou zijn om u periodiek bij te praten. Dat kan ergens bij een eenheid of hier in Den Haag. Die vijfjarige cyclus die wordt voorgesteld lijkt me echt uitstekend. Daar hebben we ook zelf heel veel aan.

Overigens, die zelfdiagnose doen wij ook, zowel op het terrein van het GGP, het gebiedsgebonden politiewerk, als op het terrein van de opsporing. Ik ben het zeer met de heer Van Dam eens dat wij als professionals zelf moeten komen met initiatieven en voorstellen voor hoe de politie van de toekomst eruit moet zien.

De **voorzitter**:

Ik zou u willen vragen om de laatste vragen die u nog open had staan, zo staccato mogelijk te beantwoorden, gezien de tijd.

De heer **Akerboom**:

Om de vraag naar het toezicht te beantwoorden: ik denk dat wij een zeer volwassen stelsel van toezicht hebben. Je moet natuurlijk altijd een beetje uitkijken, want als ik het aan politiemensen vraag, krijg ik vaak een gekleurd verhaal over toezicht in het buitenland te horen. Ik vind dat wij hier met de bouwstenen die we nu hebben, een heel volwassen stelsel hebben. Je moet zorgen dat je niet te veel extern toezicht organiseert, omdat je dan het intern toezicht eigenlijk verschaalt. Een goede organi-

satie zorgt ervoor dat dat intern goed gebeurt, dat de Minister op de goede onderwerpen let en niet alles hoeft na te lopen, en dat er een fatsoenlijk en scherp stelsel is buiten de organisatie. Ik kan dus heel goed leven met de voorstellen die er nu zijn. Ik zie weinig situaties in het buitenland waar ik echt jaloers op ben. We hebben vaak ook een andere uitdaging, omdat het vaak gaat om vele politiekorpsen die door elkaar bewegen. Wij zijn natuurlijk iets makkelijker beet te pakken dan een veelheid van politiekorpsen.

Over visie hebben we het gehad, denk ik. Ik wil nog één ding zeggen over rendementen. Ik denk dat het heel goed is om als je praat over politiewerk te beginnen met wat je eigenlijk wilt bereiken in de wijk. We moeten oppassen om politiewerk te verschraken tot cijfers, tot oplossingspercentages. Ik denk dat de burger op dit moment steeds meer vraagt om nabijheid van politiemensen, wil dat ze er zijn en ook aanspreekbaar zijn, en de politie daarom waardeert. Er zijn veel instituties aan het verdwijnen in de wijk. Het is vaak toch vooral de politie die hem nog vast heeft en hem weet te bereiken, alhoewel ik ook daar zie dat forse schaarste ertoe leidt dat dat onder druk staat. Maar dat is mij veel waard, en dat heb je niet zomaar te pakken in cijfers, rendement en bedrijfsmatige termen. Dat zie je wel terug in cijfers over vertrouwen en tevredenheid. Ik denk dat het belangrijk is om dat straks in die visie mee te nemen.

Dan de boa's. Er is een grijs gebied tussen politie en boa's, en in dat grijze gebied gebeurt veel. Het lastige is dat er in dat grijze gebied steeds meer boa's komen die vooral actief zijn op het gebied van toezicht en handhaving. Daar heeft de heer Kuijken ook op gewezen. Het zou niet goed zijn als er een nieuwe politie ontstaat met een eigen informatieorganisatie, met eigen gezagen en met problemen in de samenwerking. Dat kun je voorkomen door te zorgen dat in één driehoek het gezag samenkomt met de partijen. Je kunt het vooral ook voorkomen door te zorgen dat het grijze gebied niet te groot wordt. Wat mij betreft is het zorgelijk als de toezichthouders, handhavers en boa's taken van de politie over gaan nemen die met het geweldsmonopolie te maken hebben. Daar wil ik voor waken. Ik zei al dat ik het echt een signaal vind dat er behoefte is aan meer politiecapaciteit. Helaas is dit soms een vervanging, en dan doet die spanning zich ook voor. Aan ons de opdracht om er ook heel snel te zijn voor boa's en handhavers als zij in de problemen komen, want ze hebben inmiddels wel een heel belangrijke taak.

De voorzitter:

We zijn vrijwel door de tijd heen, dus misschien nog een laatste zin?

De heer Akerboom:

Ik ben al klaar.

De voorzitter:

Kijk, dat is mooi. Dan wil ik u hartelijk danken, meneer Akerboom.

Blok 2: Gezag

Gesprek met:

- **De heer Van der Burg, voorzitter College van procureurs-generaal, Openbaar Ministerie**
- **De heer Aboutaleb, burgemeester van Rotterdam**
- **De heer Ederveen, burgemeester van Valkenswaard**

De voorzitter:

Wij gaan meteen door naar het tweede blok, het blok gezag. Ik wil vragen of de heer Van der Burg, voorzitter van het College van procureurs-generaal van het Openbaar Ministerie, de heer Aboutaleb, burgemeester van Rotterdam, en de heer Ederveen, burgemeester van Valkenswaard,

naar voren zouden willen komen. Dan gaan wij nu verder. Welkom aan de drie nieuwe gasten. Voor we beginnen: de heer Rutte heeft aangegeven dat hij zo meteen weg moet naar een ander overleg. Dit is ongeveer de drukste Kamerweek van het jaar. Hij laat zich dus verexcuseren, maar ik denk dat ik namens hem kan zeggen dat dat niet te maken heeft met zijn interesse voor het onderwerp. Ik zou onze gasten graag kort het woord willen geven. Ik begin bij de heer Van der Burg van het Openbaar Ministerie.

De heer Van der Burg:

Dank u wel, mijnheer de voorzitter en leden van de Kamercommissie. De commissie-Kuijken is de rode draad van het gesprek van vanmorgen. Wij hebben vanuit het Openbaar Ministerie een kort advies gegeven. Daar wil ik graag nog een paar hoofdlijnen uithalen. We hebben in elk geval heel nadrukkelijk vastgesteld dat er een betere balans moet komen tussen lokaal en nationaal en tussen gezag en beheer. Dat lijkt me een belangrijke inzet. Ik kom zo terug op de lokale inbedding, maar wat het OM aangaat is het daarnaast ook wel heel belangrijk dat er ruimte is in de samenwerking tussen de gezagen als het gaat om eenheidsverhogende en landelijke en internationale criminaliteit. Ook dat hoort uiteraard bij de verantwoordelijkheid van de inzet van de politie. Om een professionele, toekomstbestendige organisatie op te bouwen die de opdracht doelmatig uitvoert, is het nodig dat de korpschef meer ruimte krijgt om op het vlak van bedrijfsvoering, beheer, huisvesting en dergelijke het lokale gezag te bedienen. De positie van de driehoeken is dus heel erg belangrijk. Het OM vindt dat die ruimte van de korpschef moet worden doorgegeven aan de chefs van de eenheden, zodat zij lokaal kunnen doen wat het gezag van hen vraagt. Neem bijvoorbeeld het vraagstuk van de aanpak van ondermijning. Daarbij is lokale inbedding heel erg belangrijk. In de wijken is het eerste zicht. Daar begint ook daadwerkelijk vaak de opsporing. In de discussies die je zo links en rechts hoort, wordt dat weleens vergeten. Ondermijning moet je op alle niveaus aanpakken, maar de informatiepositie begint op straat.

Een volgend punt dat ik er graag uit zou willen pakken is de inbedding van het LOVP, het veiligheidsoverleg waar Kuijken ook veel aandacht aan schenkt. Het adagium «beheer volgt gezag» hoort ook tot uitdrukking te komen in het LOVP. De gezagen ontmoeten het beheer; dat is eigenlijk het uitgangspunt voor dat overleg. Dat klinkt vanzelfsprekend, maar toch is dat in de praktijk niet altijd makkelijk. Belangrijk is dat gekeken wordt naar bezettings- en capaciteitsvraagstukken en de financiële positie, en hoe die kunnen worden ingebed in datgene wat het gezag uiteindelijk graag wil bereiken als het gaat om de prioritering van speerpunten. Het is dus belangrijk dat dat gebeurt. Daarnaast bespreken we in dat forum ook graag inhoudelijke vraagstukken, inhoudelijke uitdagingen en inhoudelijke trends als het gaat om criminaliteit en andere taken die de politie bezighouden.

Ten slotte adviseert Kuijken ook om de territoriale structuren van het politiekorps door te lichten. We vinden binnen het OM eigenlijk dat dat later misschien wel aan de orde zou kunnen zijn, vooral als we kijken naar de situering van basisteams, maar niet nu. Nu zijn wij er allemaal bij gebaat om in een wat rustiger vaarwater te zitten en ons te concentreren op de inhoud van het werk, dat de komende jaren toch ook zeker van groot belang zal blijven. Daar wil ik het in deze eerste inleiding bij laten. Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Aboutaleb.

De heer **Aboutaleb:**

Voorzitter, dank u wel. Dank voor de uitnodiging. U heeft mij aangekondigd als burgemeester van Rotterdam. Dat ben ik zeer zeker, maar ik heb ook een mandaat om vandaag te spreken namens de regioburgemeesters. Het is goed dat u dat even weet, denk ik. Om te beginnen wil ik namens de collega's onze ongelofelijke dank en waardering uitspreken voor het feit dat het aantredende kabinet, dat nu een aantal maanden in functie is, besloten heeft om behoorlijk te investeren in de politiecapaciteit. Dat is voor ons echt een belangrijk uitgangspunt. Dat is overigens nog maar een kleine stap in de goede richting. Wij hebben als burgemeesters de wens om de politieorganisatie de komende jaren nog verder uit te breiden met nog eens zo'n 4.000 mensen. De wens was eigenlijk om die met 5.000 mensen op te plussen. 1.100 man is een goede stap, waarvoor dank. Maar het is nog altijd een druppel op een gloeiende plaat. Dus dank voor de inspanningen in dat opzicht. We realiseren ons ook hoe belangrijk dat is in financiële zin. 270 miljoen euro is niet weinig, maar aan de andere kant toch nog niet helemaal wat het moet zijn.

Dan het rapport dat vandaag ter bespreking ligt. Het moet ons een beetje van het hart dat de reorganisatie waarop het betrekking heeft te lang heeft geduurd. Ik durf zelfs te zeggen: onnodig lang. Het werd van meet af aan beschouwd als één reorganisatie, terwijl wij als burgemeesters er van meet af aan eigenlijk vier tot vijf reorganisaties in zagen. Het was beter geweest om het in kleine, behapbare blokken te knippen en het op verschillende manier te reorganiseren, in plaats van het als één grote reorganisatie te beschouwen. Ik herinner mij dat ik zelf achtereenvolgens tegen verschillende ministers zei: het was zelfs Einstein niet gelukt om vijf variabelen in één vergelijking op te lossen. Als je weet dat je vijf variabelen hebt, moet je dus vijf vergelijkingen maken en die proberen op te lossen. Ik denk dat daar het manco in heeft gezeten. Het reorganiseren van de meldkamer is niet hetzelfde als het reorganiseren van de personele component. Dat moet je echt uit elkaar trekken, anders beschouwen en op die manier weer bij elkaar proberen te brengen. Dat heeft te lang geduurd. Nu is het zaak dat we de slinger, die is doorgeschoten naar een geconcentreerde organisatie, weer in balans brengen. Collega Van der Burg sprak daar al over. We moeten naar een gedeconcentreerde eenheidsorganisatie, een eenheidsorganisatie waarin we gedeconcentreerd werken. Daar ligt eigenlijk de oplossing in besloten. De uitdagingen voor de komende jaren zijn zo immens, dat je er niet aan ontkomt om die gedeconcentreerde eenheidsorganisatie lokaal maximaal in te bedden. Onderminning is zo'n voorbeeld van een veelkoppig monster. Het zal de politie in haar eentje nooit lukken om dat gecentraliseerd op te lossen. Het gaat het Openbaar Ministerie nooit lukken om dat in haar eentje op te lussen. Het lukt de gemeenten niet alleen. Het gaat om onroerend goed, ruimtelijke ordening, politie, fiscaliteit, FIOD en douane. Het is dus een veelkoppig monster. Ik zou u willen adviseren om dat vooral breed te beschouwen, en willen benadrukken dat het eigenlijk ook heel belangrijk is om te spreken met de collega's van Financiën, met de Minister van Financiën en de Staatssecretaris voor de douane. Het zijn wezenlijk grote vraagstukken. Ik adviseer u om die inbedding groter te beschouwen, omdat de vraagstukken tegenwoordig nou eenmaal om brede inzet vragen. Dat geldt ook voor de kant van de preventie. Als ik in Rotterdam de afgelopen jaren niet breed had ingezet op het beveiligen van de sociale woningbouw, met de corporaties en met miljoenen euro's, dan hadden wij niet van jaar op jaar een daling van het aantal inbraken kunnen realiseren. Geconcentreerd werken heeft dus voordelen, maar we moeten ook gedeconcentreerd inzetten om verdere resultaten te kunnen boeken.

Als je de komende jaren die 4.000 mensen erbij moet realiseren, dan moet je ook fors gaan investeren in de politieopleidingscapaciteit. Dat staat ons op het ogenblik tegen. Wij kunnen de capaciteit op papier wel uitbreiden, maar we kunnen dat niet realiseren vanwege het manco dat we daar

hebben. We moeten niet alleen een instroom organiseren, maar ook de bestaande politiecapaciteit omscholen, herscholen en bijscholen, zodat mensen ook verder stappen kunnen zetten binnen de politieorganisatie. Niet onbelangrijk daarbij is het aspect diversiteit. De politie moet herkenbaar zijn in de wijken en moet gezag uitstralen in de wijken. Dat kan alleen als je een diverse politieorganisatie hebt. We kunnen dat vanuit onze positie niet genoeg benadrukken.

Dan een paar andere zaken die het rapport aansnijdt. Het voorzitterschap van het overleg tussen ons en de Minister vinden wij nou eigenlijk niet het meest heikele punt. Wij zijn als burgemeesters mans en vrouws genoeg om de Minister in dat gezelschap van repliek te dienen en om zelfs als hij dat overleg voorzigtig goed met elkaar te kunnen overleggen. Belangrijk is wel dat we gezamenlijk de agenda bepalen. Niet alleen de Minister bepaalt de agenda; wij hebben ook invloed op de agenda. Volgens mij gaat dat op zich de goede kant uit. Mocht u toch zeggen dat u een onafhankelijke voorzitter wilt, dan zouden wij graag willen dat de Tweede Kamer die dan ook aanwijst. Dat geldt wat ons betreft ook voor de auditcommissie. Als je toch de kant uit gaat van een interne auditcommissie in plaats van een externe toezichthouder, dan zouden wij zeggen: Kamer, benoem die dan ook, want dan kun je elke schijn van interne sturing vanuit dat departement op dat soort processen aan de kant zetten. Voorzitter. In vogelvlucht zijn dit een paar elementen die wellicht nog voor verder gesprek vatbaar zijn.

De voorzitter:

Hartelijk dank. Als derde geef ik het woord aan de heer Ederveen.

De heer Ederveen:

Dank u wel, voorzitter. Naast mijn rol als burgemeester van Valkenswaard spreek ik vandaag ook namens de VNG-commissie Bestuur en Veiligheid. Laat ik ter aanvulling beginnen door te zeggen dat ik blij ben dat we vandaag ook spreken over de nationale politie, want dat geeft mij ook de gelegenheid om hier nog maar eens uit te spreken dat ik buitengewoon veel waardering heb voor onze dienders in het land, die staan voor onze veiligheid en lokaal ook heel bereikbaar en aanspreekbaar zijn, ondanks de enorme onderbezetting en werkdruk. Het is actueel, en ik hoop dat ze snel fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden krijgen.

Ten aanzien van de formatie en de feitelijke inzetbaarheid constateer ik de laatste tijd wel een enorme discrepantie tussen wat de formatie op papier is en wat ze in de praktijk is. Bij de start van de nationale politie spraken we nog over robuuste basisteams, maar ik constateer dat dat feitelijk gewoon verdampt is. Ook als ik kijk naar de vormgeving in de praktijk en inzoom op mijn eigen driehoek van zes gemeenten, zie ik gewoon onderbezetting als het gaat om agenten en aspiranten. Ik ben enorm blij met de aandacht in het regeerakkoord voor meer politie-inzet, maar tegelijkertijd constateer ik dat de agenten die er bijvoorbeeld in Oost-Brabant bij komen gewoon worden verrekend met de inzet van aspiranten. Daar heb ik al een tekort van 55%. Dus ja, het is mooi, maar er zijn wel enorm veel zorgen. Dat werkt ook gewoon door op lokaal niveau, in agenten, in teamrecherche, in – het werd net aangehaald – ondermijning. Dat pakken wij aan op lokaal niveau. Daar speelt het. Daar pakken we het bij de kop. Onderbemensing is dan een belangrijk zorgpunt. Het gaat ook over de inrichting van het stelsel. We werken nu met basisteams, districten en eenheden. De feitelijke aanpak van openbare-orde- en veiligheidsvraagstukken gebeurt op gemeentelijk niveau. Daar is de driehoek niet georganiseerd. Ik spreek vrij regelmatig bilateraal met de politie, maar ik realiseer me dat het voor het Openbaar Ministerie ondoenlijk is om die inzet op gemeentelijk niveau altijd te plegen. Je zou eigenlijk wel willen dat die aanwezig is. De vormgeving van de prioriteiten komt nu van onderop. De gemeentelijke integrale veiligheidsplannen

worden opgewerkt naar een basisteamniveau, naar een eenheidsniveau en vervolgens naar een landelijk niveau. Maar ik constateer ook dat er vanuit het landelijke niveau veel sturing is op de prioriteiten, terwijl die volgens mij toch echt van onderop vormgegeven moeten worden. Ik zie ook de worsteling bij mijn collega's van het Openbaar Ministerie, die afgerekend worden op instroom en daarmee eigenlijk te maken hebben met een pervers systeem van KPI's et cetera, op basis waarvan gestuurd wordt. Wij hebben weinig ruimte om daadwerkelijk zelf keuzes te maken over welke problemen wij willen aanpakken.

Ik hoorde in het eerste gesprek ook de boa's voorbijkomen. Mijn pleidooi is om daar niet zo krampachtig over te doen. Dat zijn mensen die wij inzetten in onze wijken, buurten, dorpen en steden voor een veilige, leefbare woonomgeving. Die zetten wij niet in op allerlei geweldsmonopolietaken van de politie. Dat willen we ook niet, maar het is bijvoorbeeld raar dat we met alle schaarste, verdeling en prioriteiten die we moeten stellen, weinig toekomen aan simpele verkeerscontroles – een grote ergernis van onze burgers – en dat we daarvoor onze boa's niet kunnen inzetten. Het is maar één voorbeeld.

Een ander punt is de lokale behoefte aan intelligencescapaciteit, ook in relatie tot het dossier ondermijning. Ik denk ook aan de toegenomen sociale problematiek met verwarde personen. Dit kwam in het eerste blok ook al voorbij. Ik heb niet de indruk dat er meteen sprake is van een stijging, maar het wordt wel zichtbaarder. Dit vraagt dus om een aanpak van ons allemaal.

Ik wil positief afsluiten. Binnen de VNG hebben we in 2017 een evaluatie laten uitvoeren door de heer Tops naar de tevredenheid onder burgemeesters. Dat is het rapport Sleuren of sturen. Daar komt uit naar voren dat er onder mijn collega's grote tevredenheid is over het functioneren van de nationale politie. We zijn ook blij met het rapport dat er nu ligt, dat als insteek heeft dat er een kanteling komt van de organisatie, met minder nationale aansturing en meer politiesterke.

Tot zover, voorzitter.

De voorzitter:

Hartelijk dank. Dan gaan we naar de leden. Gezien de beperkte tijd stel ik het volgende voor: geeft u expliciet aan wie u de vraag stelt. Stelt u die aan een van onze gasten, dan sta ik u graag twee vragen toe. Heeft u één vraag waarop u van meerdere mensen een antwoord wilt, dan vraag ik u om u te beperken tot één. Want ik ken uw tactieken. Ik begin graag met mevrouw Helder.

Mevrouw Helder (PVV):

Dank u wel, voorzitter. Dat betekent dat ik aan één persoon dan even geen vragen stel. Dat is helaas de heer Ederveen. Ik ben het eens met wat hij zegt over het niet meetellen van aspiranten. De heer Aboutaleb schrijft dat ook. De heer Van der Burg zegt dat het belangrijk is dat de politie in rustiger vaarwater komt. Tegelijkertijd bespeur ik bij alle personen ook behoefte aan ruimte om er zelf invulling aan te geven. Dan concentreer ik me op één vraag, die ik stel aan de heer Aboutaleb. Als ik zijn hele betoog samenvat, zie ik dat het bijna lijkt alsof hij niet pleit voor een reorganisatie maar meer voor een metamorfose van de politie. U zegt dat de politie meer aanwezig moet zijn, maar ook meer moet samenwerken met steeds meer organisaties. U hebt het voorbeeld van ondermijning genoemd. Dat vraagt ruimte. Daar geeft u in uw position paper al heel veel aanknopingspunten voor. Dan concentreer ik me op punt 8. U heeft het bijvoorbeeld over het weghalen van interne regelgeving en kaders die het lokaal moeilijk maken. Dan spits ik mijn vraag als volgt toe: kunt u dat dan in het licht van uw betoog van net wat nader concretiseren? Er staan nog twee andere bolletjes onder, waaronder het flexibeler maken van arbeidsvoor-

waarden. Dat is nogal actueel. Misschien wil de heer Aboutaleb daar ook nog een puntje bij zetten.

De heer **Van Dam** (CDA):

Ik heb twee vragen. De eerste is aan de heer Van der Burg. Meneer Fijnaut heeft een mooi boek geschreven over de evaluatie van de Politiewet. Daarin staat onder andere dat er, willen we spreken van een succesvolle reorganisatie, meer eenheid zou moeten zijn, met name in de bovenlokale opsporing. Het moet dus niet ieder voor zich zijn. De politie moet ook op dat niveau laten zien dat ze een nationale organisatie is. Wat is het oordeel van het Openbaar Ministerie? Is deze reorganisatie in dat opzicht geslaagd? Of moeten we daar minder tevreden over zijn?

Dan een vraag aan beide burgemeesters. Om de voorzitter te pleasen mogen ze onderling uitvechten wie antwoord geeft. De heer Akerboom pleitte er net voor om met de 2% lokaal meer mogelijk te maken. Ik heb even doorgerekend: op een begroting van, ik dacht, 5 of 6 miljard, is dat ruim 100 miljoen. Als je bedenkt hoeveel geld er al vastgespijkerd is in gebouwen en salarissen, is dat dus in het vrije budget misschien wel veel meer dan 2%. Ik ben heel erg benieuwd wat u daarmee gaat doen. Hoe gaat dat in de praktijk? Hoe gaat dat in de wedstrijd met het OM die u lokaal daarin te vechten hebt?

Mevrouw **Den Boer** (D66):

Ik zal één vraag stellen aan meneer Van der Burg en één vraag aan meneer Aboutaleb. Dan bewaar ik hopelijk nog een reservevraag voor meneer Ederveen in de komende ronde. Overigens dank voor uw komst naar de Kamer. Aan meneer Van der Burg heb ik een vraag over de strafrechterketen. In het nabije verleden zijn daar heel kritische noten over gekraakt. De politie functioneert als het voorportaal van die keten. Mijn vraag aan u is hoe u de kwaliteit van de politieorganisatie beziet. Denkt u, met alle veranderingen op het gebied van cybercrime, technologie, ondermijning, dat de politie nog voldoende geëquipeerd is om die uitdagingen aan te kunnen? Dat is de eerste vraag.

Mijn tweede vraag is aan de heer Aboutaleb. U had het over toezicht. U deed de heel interessante suggestie om de Tweede Kamer een rol te geven bij de benoeming van een voorzitter van bijvoorbeeld een auditcomité. Ik ben heel erg benieuwd naar de gedachten en de argumenten die tot dit voorstel hebben geleid.

Mevrouw **Buitenweg** (GroenLinks):

Ik wil een vraag stellen aan de heer Ederveen. Ik snap zijn opmerking over de boa's heel goed. Ik kan me dat ook goed voorstellen voor bijvoorbeeld verkeerscontroles. Er zijn een aantal taken. Wat mij betreft moet er helderheid komen over waar je wie waarvoor inzet. Er moet een soort helderheid komen. Ik wil ingaan op de opmerking die u maakte over de arbeidsvoorwaarden. Dat was een losse opmerking, maar ik wil toch weten, ook in het kader van deze wet en de manier waarop de politie georganiseerd is, of u een link ziet tussen bijvoorbeeld ziekteverzuim en de grootschalige organisatie. Is er in uw ogen een verband, of was dit een losse opmerking in het kader van de actualiteit? Ik denk dat het heel relevant is.

Mijn tweede vraag gaat over het volgende. U bent burgemeester in een wat kleinere gemeente. Ik heb een vraag over de invloed van de gemeente op de politie. In een eerdere hoorzitting die we hebben gehad, werd gezegd dat burgemeesters niet zozeer behoefte hebben aan zeggenschap maar wel aan informatie. Is dat inderdaad waar het over gaat? Denkt u dat het nodig is dat u nog meer grip krijgt, ook na de nieuwe voorstellen die we net gehoord hebben over hoe de politie zal worden ingericht?

De **voorzitter**:

Dank u wel. Dan ga ik meteen door naar onze gasten. Ik begin met meneer Van der Burg.

De heer **Van der Burg**:

Dank u wel, mijnheer de voorzitter. De vraag van de heer Van Dam was: is de reorganisatie geslaagd? Dat is altijd moeilijk te zeggen. Ik weet wel dat die nog niet af is. Samen met de politie zitten we midden in de fase van verdere opbouw en inrichting. Het OM wil in ieder geval niet terug naar de oude situatie. Het OM wil ook het volgende niet. Ik denk aan de lokale speelruimte voor de driehoeken. We hebben al eerder die bandbreedte van 2% doorgegeven aan de eenheden. Ik denk voor alles wat in het lokale domein heel belangrijk is als het gaat om de positionering van de driehoeken. Er zit wel één begrenzing aan, namelijk dat we niet terug willen naar gemeentelijke politiekorpsen. Met andere woorden, het OM vindt zeker dat er allerlei slagen zijn gemaakt bij de oprichting van de nationale politie en dat er veel verbeteringen te zien zijn in de organisatie-inrichting en de ICT-ontwikkelingen. In vergelijking met de periode daarvoor, zeg ik er dan altijd bij. Het vorige bestel was echt een lappen-deken. Maar we zijn er nog niet, we zijn er nog lang niet, noch als het gaat om de kwaliteit – daar kom ik zo nog even op – noch als het gaat om inrichtingsvragen en de balans tussen centraal en decentraal. Daar hebben we in het eerste blok het nodige over gezegd.

Voor de specifieke aanpak van bovenregionale criminaliteit of criminaliteit die meer eenheden betreft, zijn afspraken wel heel belangrijk. Denk aan escalatieafspraken. Denk aan afspraken over onderlinge bijstand, maar denk ook aan inzet van rechercheurs, mensen die zich met de opsporing bezighouden, niet alleen ten behoeve van de eigen regio, maar ook ten behoeve van andere regio's als het criminaliteitsbeeld daartoe aanleiding geeft. Ik denk dat er wel een opening is gevonden in de afspraken die we maken. Maar het is wel belangrijk dat dit segment echt goed belicht blijft. Concurrentie tussen eenheden moeten we niet hebben.

Dan de vraag over de kwaliteit.

De **voorzitter**:

Moment, ik zie een korte vervolgvraag van de heer Van Dam.

De heer **Van Dam** (CDA):

Mijn vraag is toch vooral of het Openbaar Ministerie tevreden is over hoe het op dit moment loopt. Ik ben zelf laatst op werkbezoek geweest. Ik weet dat er op een aantal thema's teams zijn die bovenregionaal werken. Denk aan plofkraken en dat soort dingen. Stel dat er een bende is uit – excusez, meneer Aboutaleb – de regio Rotterdam, die her en der in het land overvallen of wat dan ook pleegt. Is het dan makkelijker dan voorheen om opsporingscapaciteit te genereren voor iets wat niet direct in de landelijke eenheid thuishoort? Is het makkelijker om dat voor elkaar te krijgen? Bent u daar tevreden over?

De heer **Van der Burg**:

Dat zijn eigenlijk twee vragen. De eerste vraag is of het makkelijker is dan voorheen. Het is zeker makkelijker dan voorheen. Dan heb ik het over het oude bestel. In het oude bestel ging het echt om burenhulp. En dan moest je de burens wel – letterlijk – bereid vinden om te helpen. Nu is er inmiddels ook een soort escalatiemechanisme, waarbij het accent van burenhulp nog steeds wel aanwezig is. Maar er zijn meer mogelijkheden om bijstand te organiseren. Ik zei net echter al dat we er nog niet zijn. De tweede vraag is eigenlijk of wij tevreden zijn. Wij zijn nog niet tevreden over de mogelijkheden om elkaar bij te staan of om langdurig duurzaam in te zetten op criminaliteitsproblemen van een andere regio. Er zijn overigens wel goede voorbeelden. Denk aan de onderzoeken naar de liquidaties en de onder- of bovenliggende criminele organisatie. Daarin

wordt daadwerkelijk goed samengewerkt tussen een aantal eenheden. Maar er zijn ook wel voorbeelden te geven waarbij dat nog niet zo vlekkeloos loopt.

De voorzitter:

Gaat u verder met uw beantwoording.

De heer Van der Burg:

Dan de vraag over de strafrechtelijke keten. Kan de politie de kwaliteit waarmaken? Op dit moment nog niet. Daarom zijn die investeringen ook zo enorm belangrijk. De heer Aboutaleb gaf aan dat we blij zijn met de inzet van het regeerakkoord. Daar zijn we het mee eens, maar we zijn er nog lang niet. Ik verwijs ook nog naar een nota die begin vorig jaar in samenwerking tussen de regioburgemeesters en het OM is gemaakt. Hierin ging het over een investering van 4.500 fte's. Zowel kwalitatief als op de hoeveelheid is het echt nodig om de investering in kwaliteit met elkaar te kunnen waarmaken.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Aboutaleb.

De heer Aboutaleb:

Dank u wel. Mevrouw Helder sprak over een metamorfose. Ik vind het een mooie term. Die zit niet in de vormgeving van de politie. Die metamorfose moet zitten in de samenwerking. Dat is zo cruciaal. In mijn eigen rol als burgemeester kom ik mezelf achtereenvolgens tegen als sheriff, als handhaver, als gewoon het gezagsorgaan van burgemeester en als burgervader. In al die rollen moet ik kunnen functioneren. Er is zo veel te halen in de ondermijning in Nederland. Op een aantal momenten staan een aantal zaken mij in de weg en dan kan ik niet functioneren. Als ik een straat met een lengte van 1,1 kilometer en 53 malafide bedrijven wil aanpakken, vergt dat een inzet van twee, drie jaar. Ik kom dan geen millimeter verder als ik niet kan rekenen op een volwaardige inzet van de fiscus. En dat is wel een apparaat waar ik niet over ga. Daar gaat een ander rechtsorgaan over. Het is dan de vraag of een ander apparaat kan leveren. In die samenwerking zit de metamorfose. Als we dat kunnen organiseren, kunnen we geweldig mooie stappen zetten.

Daarom ben ik recent ook naar de Staatssecretaris van Financiën gestapt en heb ik gezegd dat ik me er zorgen over maak. We zien ook vorderingen, maar er is zo veel te halen! Ik durf zelfs te zeggen dat er miljarden te halen zijn in de ondermijning in Nederland. Dat betaalt zichzelf uit als we bereid zouden zijn om te investeren in het aanpakken van die ondermijning. Een aantal jaren geleden bleek dat we geen geld zouden krijgen voor de aanpak van ondermijning. Nu hebben we 100 miljoen. Dat lijkt heel veel, maar over vier jaar uitgesmeerd is dat natuurlijk helemaal niet veel. Mag ik als burgemeester ook alsjeblieft zelf investeren in de aanpak van ondermijning? Maar mag ik dan ook de opbrengsten houden? Denk een keer onorthodox! Als het Rijk het geld niet heeft, laat dan anderen het werk doen. Maak dat dan ook mogelijk. Het is bij wijze van spreken een beetje geld lenen, geld naar voren halen.

Mijn college gaat de komende jaren, schrik niet, 16 miljoen euro investeren in de aanpak van ondermijning. Dat is meer dan elke bijdrage die ik de komende jaren van het Rijk kan verwachten. Daar ligt de enorme winst. Je moet de metamorfose zien als een andere wijze van werken. De uitdagingen zijn anders dan in de jaren tachtig, anders dan in de jaren negentig. Je moet dus nu de krachten bundelen. En hoe je het ook wendt of keert... Ik hoor weleens in het Haagse: ja maar, we zijn drie overheden. Dan zeg ik tegen verschillende collega's: dat is precies het probleem. Het probleem is dat er hier drie overheden zijn. Laat dat dan zo zijn. We gaan het niet veranderen, maar kunnen we wel opereren als één overheid?

Daar zit de finesse in. De metamorfose zit hem in: kunnen we ons voordoen als één overheid? Hoe je het wendt of keert, er is er helaas maar één die in de lead kan gaan, en dat is je burgemeester.

De voorzitter:

Ik zie dat mevrouw Helder een vervolgvraag heeft en daarna mevrouw Buitenweg.

Mevrouw **Helder** (PVV):

Ziet u er dan ook een positief aanknopingspunt in dat het korps gaat verjongen? Er is een grote instroom van nieuwe mensen. Denk aan diversiteit en jongere mensen met andere capaciteiten. Helpt dat daar ook bij?

De heer Aboutaleb:

Het gaat niet zozeer om verjongen, maar om andere disciplines binnenhalen, bijvoorbeeld dat de politie meer financiële recherche in huis heeft en andere disciplines kan binnenhalen. Dat is precies waar we over spreken als het gaat over de regionale inzet. Rotterdam kan dan bij wijze van spreken zeggen: in de capaciteit die ik krijg, ga ik veel meer recherche-capaciteit inzetten en minder wijkagenten. Maar de Tweede Kamer hecht aan wijkagenten. We hebben er in Nederland gemiddeld genoeg van. Dat is ook heel belangrijk. Maar als ik in Rotterdam meer financiële recherche wil inzetten om als eerste dat soort malafide figuren eruit te kiepen, omdat dat mijn prioriteit is, moet ik dat wel kunnen. Dan moet ik niet tegen een nationale regel aanlopen dat ik per se zoveel wijkagenten moet hebben, terwijl er lokaal een andere prioriteit gesteld wordt. Die metamorfose zit «m dus in een andere manier van werken. Die metamorfose zit «m er ook in dat we informatie moeten kunnen delen. Als ik een crimineel in beeld heb en als ik die kan plukken met het Openbaar Ministerie en anderen, moet ik tegen een woningbouwcorporatie kunnen zeggen: ontbind het contract met deze figuur, want hij verdient het huis niet; hij zit er oneigenlijk in. Dan moet ik die informatie kunnen verstrekken waarmee de woningbouwcorporatie naar de rechter kan stappen. Dat kan ik nu niet. Ik heb het één keer gedaan en toen ben ik ook, terecht, door de rechter op mijn vingers getikt. Wij hameren al jaren op die informatiedeling. Men durft het in Den Haag nog steeds niet te regelen. Ook het huidige kabinet aarzelt er nog over. Ik denk dat het belangrijk is dat het wel gebeurt, en vanzelfsprekend onder goede omstandigheden. Maar wij hebben nog steeds dat probleem van de informatiedeling.

De voorzitter:

Ik zie een interruptie van mevrouw Buitenweg.

Mevrouw **Buitenweg** (GroenLinks):

Ja, bij het punt van de ondermijning. Het is goed – nee, het is niet goed, maar wel helder – om van u te horen dat het nog onvoldoende wordt aangepakt. Ik was zelf in de veronderstelling dat we echt stappen maken in het delen van informatie, bijvoorbeeld met de douane en dergelijke. Ik snap uw punt heel goed. Het is goed om dit te horen. U maakt er ook een nadrukkelijk punt van dat u de afgeroomde winsten van de ondermijners wilt behouden om lokaal in te zetten. Waarom? Ik wil dat echt begrijpen. Denkt u dat mensen dan harder gaan lopen? Gaat u harder lopen op het moment dat u het geld kan houden? Ik snap heel goed dat er meer geïnvesteerd wordt in het afpakken, maar de vraag is waarom dat dan moet terugkeren. Kan dat niet gewoon teruggaan in de landelijke pot? Wat is de reden voor die lokale teruggave?

De voorzitter:

Moment, meneer Aboutaleb, meneer Van Dam wil een punt van orde maken.

De heer **Van Dam** (CDA):

Mijn punt van orde is dat vandaag volgens mij de evaluatie van de Politiewet aan de orde is. Dit is een uitermate relevant thema, maar ik wil toch bevorderen dat het kort behandeld wordt, zodat ik ook mijn vragen over de evaluatie van de Politiewet nog kwijt kan.

De **voorzitter**:

Ik begrijp dat. De vraag is gesteld en ik wil meneer Aboutaleb kort de mogelijkheid geven om te antwoorden.

De heer **Aboutaleb**:

Dat was naar aanleiding van de metamorfose. Dan geef ik voorbeelden om te illustreren waarvoor die metamorfose nodig is. Voorzitter, u gaat erover als u dat buiten de orde wilt plaatsen. Ik geef het graag weg. Het interesseert me eigenlijk werkelijk geen moer waar de inkomsten terechtkomen. We zijn als burgemeesters gemotiveerd om het aan te pakken. Maak het ons dan ook mogelijk! 100 miljoen is een geweldig mooi bedrag voor het hele land – voor Rotterdam is het dan misschien een paar miljoen – maar het is wel eenmalig. Daarvoor kan ik dus geen mensen aannemen. Het OM kan geen mensen aannemen. Het is allemaal eenmalig geld. Als we het heel belangrijk vinden, moeten we er ook een structuur voor willen maken voor de nabije toekomst. Het idee dat ik zelf wil investeren, vloeit eerder voort uit frustratie dan uit wat anders. Het gaat dus om structuren aanbrengen in de metamorfose.

Een ander punt dat misschien niet vaak gehoord wordt in deze operatie, of nogmaals, in de metamorfose, is de manier waarop wij omgaan met zeden. Een veroordeelde zedendelinquent wil heel vaak niet verhuizen uit het pand waar hij gewoond heeft. Wij als burgemeesters vinden dat je ons eigenlijk de mogelijkheid zou moeten geven om iemand verplichtend uit zo'n omgeving te halen. We zien nu helaas dat het slachtoffer wel verhuist, en heel vaak op kosten van de gemeente. Althans, zo opereer ik in Rotterdam. We hebben in de regelgeving dus nog een aantal dingen nodig om die lokale inbedding van structuren beter te kunnen laten verlopen.

Mevrouw Helder heeft een vraag gesteld over de arbeidsvoorwaarden. Ik heb zeker suggesties voor de manier waarop je met het huidige conflict moet omgaan. Maar die geef ik eerder aan de vakbonden en de heer Akerboom zelf, om eruit te komen. Ik ben er ook een beetje mee begonnen. Maar mijn grootste zorg voor de politie is nu eerlijk gezegd niet zozeer of het een half procentje meer of minder wordt. Mijn grootste zorg is dat onze dienders niet meer in onze gemeente kunnen wonen. Er zitten een paar mensen aan deze kant aan wie ik het een paar weken geleden verteld heb. Daarom heeft Rotterdam besloten om agenten prioritair in Rotterdam te huisvesten. Dat staat ook in het nieuwe collegeprogramma. We maken ons er namelijk zorgen over dat agenten bij ons werken, maar inmiddels niet meer bij ons kunnen wonen. Dat is in Amsterdam nog erger dan in Rotterdam, maar in Rotterdam wordt het inmiddels ook erger. In vele andere gemeenten begint dat probleem zich voor te doen. We moeten daar denk ik mee schuiven. Ik zal zeker mijn suggesties daaromtrent droppen bij Erik Akerboom.

De 2% laat ik graag aan mijn collega.

Dan de vraag over de benoeming. Het ministerie is te groot, te log en heel moeilijk bestuurbaar. Je weet nooit waar goede invloed vandaan komt, of waar misschien andere vormen van invloed aan de orde kunnen zijn. Wil je überhaupt op voorhand uitsluiten dat het beeld ontstaat dat het allemaal één pot nat is en vier handen op één buik, dan is het denk ik verstandig dat die benoeming niet van de zijde van het kabinet of de

Minister aan de orde is, maar dat de Tweede Kamer zelf daar de hand in heeft. Het heeft niets met wantrouwen of anderszins te maken, maar het heeft allemaal te maken met het bouwen van op voorhand gezonde structuren, opdat achteraf het beeld ontstaat dat wat er aan adviezen wordt afgescheiden, maximaal onafhankelijk is geregeld.

De voorzitter:

Dank u wel. Een heel korte vraag van mevrouw Den Boer, want we moeten wel door.

Mevrouw **Den Boer** (D66):

Dank u wel, meneer Aboutaleb, voor deze heldere uitleg. In aanvulling daarop vroeg ik me af of u zich bijvoorbeeld heeft laten inspireren door wat er gebeurt met Hoge Colleges van Staat die de benoeming van een voorzitter overlaten aan de Tweede Kamer. Heeft dat in uw argumentatie ook een rol gespeeld?

De heer Aboutaleb:

Ja, inderdaad. Denk aan de Ombudsman en de Rekenkamer. Dat past een beetje bij de gewichtige personen die bij dit soort vraagstukken een rol spelen. Het gaat nogal ergens over: de politieorganisatie van Nederland, met een budget van 5 miljard. Dat is meer dan het budget van de Rekenkamer.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Ederveen.

De heer Ederveen:

Dank u wel, voorzitter. De heer Van Dam vraagt wat ik zou doen als ik meer speelruimte krijg. Hij haalt de 2% aan van de heer Akerboom. Ik vind het belangrijk dat wij het niet zozeer hebben over de vraag hoe dat wordt ingevuld. Ik vind het vooral belangrijk dat we ons realiseren dat de korpschef meer ruimte moet krijgen en dat hij die ruimte die hij krijgt, vervolgens doordecentraliseert naar de lokale basisteamchefs. Dan kunnen we daar ook echt keuzes maken. Als ik meer ruimte krijg, bijvoorbeeld die 2%, geeft dat mij ook de mogelijkheid om lokaal keuzes te maken over waar ik mensen inzet, bijvoorbeeld in teamrecherches, bij agenten, bij wijkagenten of in de noodhulp. Maar ik vind het nog veel belangrijker dat de lokale vrijheid om daar keuzes in te maken vergroot wordt en terugkomt. Onze basisteamchefs zijn nu echt... Ik snap het vanuit het idee hoe de organisatie is aangevlogen, namelijk top-down. Dat heeft zijn noodzaak gehad. Maar het heeft ook negatieve bijeffecten gebracht. Onze teamchefs zijn echt in een systeembeheersrol gedrongen. Zij moeten ook langs die lijn verantwoording afleggen. Daar worden ze knettergek van. Ik heb er bewondering voor. Ik zei het al in het begin. U noemde het een bijzin. Inderdaad, bijzinnen zijn vaak belangrijk. Ik maak ze niet voor niks. Ja, ik denk dat er een relatie is tussen de arbeidsvoorwaarden, de werkdruk en de onderbezetting. Nogmaals, ik heb grote bewondering voor de loyaliteit van onze dienders aan het gezag en voor de inzet die ze plegen, maar ik zie ook dat er heel erg een grens in het zicht begint te komen, zo die niet op punten al is overschreden. Je kunt niet een beroep blijven doen op loyaliteit om die organisatie in de lucht te houden. Maar voor de rest – ik moet me inhouden – is het aan de Minister en de vakbonden.

U vroeg ook nog naar de invloed van kleine gemeenten op de politie. Ik heb geen enkele zorg over mijn zeggenschap of over mijn informatiepositie. Ik zit er ook lang genoeg voor om mij niet de kaas van het brood te laten eten. Maar ik realiseer me wel dat het ook daarbij aankomt op mensenwerk en een vertrouwensrelatie, op hoe je gewend bent met elkaar om te gaan, want als we zouden opereren volgens de afspraken in

het systeem, dan zitten we vrij geharnast tegenover elkaar en wordt het ingewikkeld. Ik heb gelukkig veel dienders in mijn omgeving die geen gebrek hebben aan creativiteit en lef, maar dat is iets anders dan hoe de organisatie in elkaar zit. Ik heb wel behoefte aan meer intelligencemogelijkheden op lokaal niveau. Dat raakt ook aan het dossier ondermijning, dat, nogmaals, lokaal wordt opgepakt en vormgegeven. Daar loop ik ook aan tegen het feit dat we weliswaar in toenemende mate opereren, buitengewoon succesvol, als één overheid, maar dat ik, als het gaat over de informatiedeling, de kolommen en dergelijke nog steeds wel tegenkom. Dat raakt ook aan de bigdatadiscussie die we met elkaar voeren. We zouden daar veel meer in kunnen bereiken. Voorkomen is beter dan genezen. Dan hoeven we ook geen blikken blauw open te trekken. Dan kunnen we aan de voorkant preventief aan de slag gaan. Wat lokale zeggenschap en informatiedeling betreft heb ik eerder zorgen over de veiligheidsagenda. Zorg er nou voor dat we die echt van onderop vormgeven. Schei uit met die landelijke prioriteiten. Schei uit met al die discussies – met alle respect, voorzitter – in dit huis over zaken waar gemeenteraden over gaan. Dat vind ik eerder lastig dan lokale zeggenschap en informatiedeling.

De voorzitter:

Hartelijk dank. We hebben volgens mij nog tijd voor in ieder geval één korte vraag per lid, dus ik ga gewoon een nieuw rondje maken. Ik begin weer met mevrouw Helder.

Mevrouw Helder (PVV):

Dank u wel, voorzitter. Ik sluit aan bij waar de heer Ederveen net mee afsloot. Ik richt mijn vraag ook tot hem. U zegt dat u op intelligencegebied die kolommen nog steeds tegenkomt. Nu is intelligence in het voorgesprek genoemd als een van de vijf thema's die de politie zelf heeft benoemd. Wat moet er gebeuren om die kolommen weg te halen?

De heer Van Dam (CDA):

Toch een doorvraag aan de heer Ederveen en misschien de heer Aboutaleb. Er is gesproken over lokale sturing. Ik heb nu twee burgemeesters aan tafel, dus nu kan ik het vragen. Wat betekent «beheer volgt gezag» in de praktijk? Betekent dat in Valkenswaard dat dienders als ze jarig zijn bij de lokale bakker weer Bossche bollen kunnen kopen, of dat de fietsbanden geplakt worden door de lokale fietsenboer? Meneer Ederveen, u maakt denk ik deel uit van een breder basisteam. Betekent dat dat u kunt zeggen: het is helemaal fantastisch, maar nu wil ik hier capaciteit voor hebben? Ik zit echt te zoeken naar wat dat dan meer gaat opleveren. Help mij daarin. Als we zoiets veranderen, denk ik namelijk dat het ontzettend belangrijk is dat we zicht hebben op wat dat dan gaat betekenen. Dat heb ik nog niet zo.

Mevrouw Den Boer (D66):

Een deel van de discussie ging over ondermijning. De Kamer heeft hier overigens aandacht voor. Na het zomerreces komt een serie aan activiteiten en ik denk dat die hele informatie- en intelligencepositie mede aandacht gaat krijgen. Dat is goed. Dan gaan we natuurlijk ook kijken naar regelgeving.

Even nog een punt dat uit de position paper opsteeg. Dit is een vraag aan de burgemeesters, maar misschien voelt meneer Van der Burg zich ook geroepen. Regioburgemeesters moeten genoeg tijd hebben om input op te halen bij de burgemeesters uit hun regio. Is het niet een wat ongelukkig model, vraag ik me af. Waar blijven de gemeenteraden in dit verhaal? Onder anderen wetenschappers hebben behoorlijk gezeurd – of gezeurd, misschien was het terecht – over het democratisch tekort van de nieuwe

Politiewet. Kunt u hierop reflecteren? Moet dat veranderen als we bijvoorbeeld de Politiewet in de toekomst gaan amenderen?

Mevrouw **Buitenweg** (GroenLinks):

Dan heb ik een vraag voor de heer Van der Burg. We hadden het er net in het vorige blokje ook al over. Een van de centrale thema's bij de evaluatie was de disbalans, of de suboptimale balans tussen het politiek gezag en de politieorganisatie. We kunnen praten over hoe het anders moet, maar ik vind het van belang om ook te begrijpen wat er in de afgelopen jaren suboptimaal was. Ik wil daar een concreet idee van krijgen. Mochten we één vraag stellen, of meerdere? O, één, dat is jammer.

De **voorzitter**:

Ik ben blij dat u het gewoon vraagt. Ik geef het woord aan de heer Van der Burg.

De heer **Van der Burg**:

Dank u wel. Ik wil ook wel iets zeggen over die 2%, want ik heb daar heel concrete voorstellingen bij. Dan heb ik het niet over die Bossche bol of over de lekke band, maar ik heb het wel over de operationele inzet. Als een bepaalde gemeente vanuit de driehoek de urgentie ziet om wijk X of wijk Y echt op een integrale manier te benaderen, betekent dat in ieder geval onder omstandigheden dat je daar extra politiecapaciteit voor nodig hebt. Denk aan operationele capaciteit en extra researchcapaciteit. Dat geeft de driehoek de mogelijkheden om vanuit die 2% operationele capaciteit te bestemmen voor die wijk. Het geeft ook de mogelijkheden om bijvoorbeeld overuren uit te betalen en om daar afspraken over te maken, uiteraard op basis van een respectvolle omgang met de dienders. Het geeft ook de mogelijkheid om speciale acties te doen en om, zoals de heer Aboutaleb al zei, functionaliteiten een andere invulling te geven. Dat zie ik heel concreet voor mij. Dan heb je wel een middel waarmee je de inzet van de politie echt heel erg goed kunt concentreren op de problematiek in zo'n wijk of in zo'n stad of in meerdere wijken. Dus ik heb daar echt wel een heel goed beeld over.

Ook mij werd gevraagd wat ik voor mij zou zien als burgemeesters input zouden ophalen. Ik zie het eigenlijk ook wel concreet, want ik zie ook dat gemeenteraden worstelen met de veiligheidsplannen, waarbij elke gemeente ook specifieke speerpunten heeft die in een andere gemeente weer net iets anders zouden uitvallen. Het is belangrijk dat daar een balans in komt en dat er overzicht ontstaat. Dus ik kan mij dat punt heel erg goed voorstellen. Ik hoorde net de heer Ederveen al zeggen dat het Openbaar Ministerie onvoldoende capaciteit heeft om ook daadwerkelijk fysiek al die gemeenten te bedienen. U moet zich voorstellen dat Oost-Nederland 80 gemeenten heeft. Dat is voor ons onbegonnen werk, om het maar eens even in plat Hollands te zeggen. Dat kunnen allemaal we niet bijlopen. Dat betekent dat het ook voor ons belangrijk is dat de verzameling en de inventarisatie wel degelijk plaatsvinden.

Dan de balans. In de eerste paar jaar van de ontwikkeling van de nationale politie zag je dat beheersvraagstukken de gezagspositie wel duidelijk domineerden. Denk aan tolerantiegrenzen die op landelijk niveau tot stand komen. Dan is er sprake van het passeren van de driehoek, want de driehoek maakt bij evenementen uit waar wel of niet tolerantiegrenzen worden bepaald als het gaat om handhaving. Maar je zag ook strakke protocollen ten aanzien van de inzet van de politie. Je zag landelijke draaiboeken voor optredens die zich vooral concentreerden op regio's of gemeenten. Dat zijn specifieke voorbeelden waarbij de balans echt te veel naar centraal neigde en waarbij te sterk de nadruk werd gelegd op de positionering van de korpsbeheerder, de Minister. Die was te sterk aanwezig in die vragen. Het ging dus niet alleen om het beheer maar het

ging ook om beheeruitoefeningen die wel degelijk de gezagsuitoefening raakten. Die balans moet terug.

Dat geldt overigens ook voor de positionering ten opzichte van de gezagen. Ik zeg altijd: de Minister is natuurlijk politiek verantwoordelijk voor het Openbaar Ministerie, maar wij spreken de Minister als korpsbeheerder aan op de kwaliteit van de inzet van de politie. Dus ook in die positionering is het van belang dat het een horizontale dialoog is.

De voorzitter:

De heer Aboutaleb.

De heer Aboutaleb:

Voorzitter. Ik kom op de vraag van de heer Van Dam over «beheer volgt gezag». De heer Van der Burg zei daar net eigenlijk iets over. Stel dat, gelet op de discussie die we nu hebben over de uitbreiding van de politie, Rotterdam 50 extra agenten toekomt. Dan wordt er landelijk bepaald dat het 50 voor Rotterdam is, maar dan bepaalt de driehoek hoe invulling wordt gegeven aan die 50, zo van: ga ik er 40 rechercheurs van aanstellen en 10 wijkagenten, of kies ik alleen maar voor rechercheurs omdat ik de aanpak van ondermijning heel belangrijk vind en het aantal wijkagenten in Rotterdam wel mooi vind? Je moet bij de driehoek de ruimte neerleggen om er invulling aan te geven. Dan is er een geconcentreerd besluit dat op landelijk niveau met de Minister en de regioburgemeesters wordt genomen, maar dan is de invulling van die 50 een zaak van de driehoek in Rotterdam. Dat is waar het beheer het gezag volgt. Het wordt anders als het beheer bepaalt: die 50, dat worden er 25 rechercheurs en 25 wijkagenten; Aboutaleb, gij zult dat implementeren. Dan hebben we niet dat het beheer het gezag volgt. Dan dicteert het beheer wat het gezag moet doen. Dat is niet de invulling waar wij als burgemeesters een voorstander van zijn.

Ik geef een voorbeeld waar ik zelf mee zit. In Rotterdam moet je heel erg zitten op de norm van één agent op 5.000 inwoners in de wijk, maar in de landelijke gebieden eromheen, bijvoorbeeld de Zuid-Hollandse eilanden, is één op 5.000 misschien volstrekt niet nodig. Daar is geconcentreerde inzet op evenementen en in de badplaatsen tijdens het seizoen misschien wel nodig. Daar is misschien een ander type inzet nodig dan op de Utrechtse Heuvelrug, omdat er een strand is, er in de zomer veel Duitsers komen en veel jongeren daar uitgaan. Daar doet zich dus andere problematiek voor. Kamer, ik doe dus een dringend beroep op u: houdt u zich niet zo strikt aan één agent op 5.000. Kijk vooral hoe de lokale omstandigheden dicteren wat voor type inzet van de politie nodig is. Dat is precies wat wij bedoelen met «beheer volgt het gezag».

De voorzitter:

Meneer Van Dam wil graag nog reageren. Ik zal dat toestaan, maar dan stoppen daarna ook met interrupties. Anders komen we in tijdnood. Dus houd het kort, meneer Van Dam.

De heer Van Dam (CDA):

Ik wil alleen heel kort memoreren dat nu al in de wet geregeld is dat er in de eenheid invulling wordt gegeven aan die norm. Dat wilde ik nog wel even voor de beeldvorming naar voren brengen.

De heer Aboutaleb:

Prima. Ik zeg alleen dat er een bepaald beeld is ontstaan, ook omdat heel veel collega-burgemeesters soms het gevoel hebben dat het dwingend is. Dat is dus niet zo. Volgens mij is het goed om daar heel relaxed mee om te gaan.

Ik geef een ander voorbeeld. Als ik in drie geografische gebieden in Rotterdam – in Zuid, in West en in een ander gebied – de ondermijning wil

aanpakken en de politie het nodig vindt om met mij te investeren in de huur van een locatie ter plaatse, omdat we echt een locatie moeten inrichten, dan moet het mogelijk zijn dat de politie over cash geld beschikt om mee te doen aan zo'n operatie. Niet alleen de gemeente moet dit soort dingen kunnen bekostigen. Hoe graag de politie in Rotterdam soms ook zou willen meedoen, zij moet waarschijnlijk toch ouderwets een aanvraag in drievoud indienen bij de beheerorganisatie in Den Haag. Volgens mij moeten we dat niet op die manier willen.

Hetzelfde geldt voor de recherche. Ik ben een tijdje geleden met de recherche in Rotterdam wezen praten. Het doorwerken aan een zaak in het kader van overwerk wordt ontmoedigd, terwijl het soms in het belang van de verdachte is dat je kunt doorwerken, omdat je dan wellicht dezelfde avond kunt besluiten dat die verdachte wordt vrijgelaten, in plaats van dat je zegt: hij blijft toch vanavond nog bij ons zitten en morgenochtend besluiten we wat we doen. Er kunnen soms ook rechten van burgers aan vastzitten. Als je budget hebt om te kunnen doorwerken, kan dat heel nuttig zijn.

Er is gevraagd: wat doen de gemeenteraden? Dat is heel verschillend. Wij hebben het proces in mijn regio, waar ik regioburgemeester mag zijn, zo georganiseerd dat we ons tijdig melden bij de 32 collega's om te vragen: haal bij je gemeenteraden op wat je prioriteiten zijn. Want in het regioplan komt er per gemeente een bijlage, zodat we kunnen zien wat de gemeente doet. Voor ons is het een ingewikkeld proces, omdat wij sinds jaar en dag een vijfjarenprogramma maken voor de stad Rotterdam. Dat vertalen wij elk jaar in een nieuw actieprogramma, waarbij de gemeenteraad voortdurend zeer indringend betrokken is, omdat we het graag willen vervlechten met het budget dat de gemeente Rotterdam zelf beschikbaar stelt voor het lokale veiligheidsbeleid. Schrik niet, dat is 120 miljoen per jaar. Dat is een waanzinnige hoeveelheid geld. Mag de gemeenteraad daar alsjeblieft invloed op hebben? Vanzelfsprekend, lijkt mij.

Hoe diep een gemeenteraad betrokken is bij het formuleren van de eigen bijlage in mijn programma, kan ik zelf niet beoordelen, omdat ik er zelf niet bij ben, maar het is wel onderdeel van het proces. Ik heb het gevoel dat gemeenteraden in meer of mindere mate betrokken zijn bij het opstellen van veiligheidsprogramma's. U vraagt mij of een van de kernuitgangspunten van de reorganisatie, namelijk een stevigere rol van lokale democratie als het gaat om het veiligheidsbeleid, beter uit de verf komt. Ik kan dat niet staven, maar mijn gevoel zegt: het kan beter.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Ederveen.

De heer Ederveen:

Dank u wel, voorzitter. Bij de vraag over intelligence gaat het vooral over de mogelijkheid om big data met elkaar te combineren en uit te wisselen tussen partners. Ik moet zeggen dat we in het zuiden des lands al ver zijn, ook in de mindset dat we niet meteen in de reflex schieten van: ik mag het niet met je delen. Maar ik kom vanuit mijn ondernemingsportefeuille bij de VNG ook op heel veel andere plekken in het land en daar zie ik dat het ook heel veel aankomt op mensenwerk en dat die reflex van «ik mag het niet delen» wel heel erg diep geworteld is in het systeem. Ik herinner me ook een pilot die we een aantal jaren geleden in Brabant hebben proberen op te zetten om big data aan de voorkant in te zetten als het gaat over het vermogen om te voorspellen waar bepaalde uitingen van criminaliteit zich kunnen voordoen. Toen vonden wij meteen de Autoriteit Persoonsgegevens op ons pad. Zo'n voorbeeld bereikte mij laatst ook ten aanzien van de AVG. Als ik met de wethouder Zorg over familie X, Y of Z informatie wil uitwisselen vanuit de preventiekant, dan mag dat niet meer op basis van de AVG. Dat vind ik zot, want dat raakt aan de preventiekant van veiligheid. Als we dat niet meer mogen, schiet ik dadelijk alleen nog maar

naar de repressiekant, omdat ik aan de preventiekant niks meer mag delen. Dat ten aanzien van het punt intelligence.

De voorzitter:

Mevrouw Buitenweg, heel kort.

Mevrouw **Buitenweg** (GroenLinks):

Heel kort. Ik wil alleen weten of u dit heeft getoetst, meneer Ederveen, want voor ons is dat van belang. Is het iets waarvan u denkt dat het niet kan? Of heeft u het ook getoetst bij de Autoriteit Persoonsgegevens?

De heer Ederveen:

Van de week werd het mij aangereikt door mijn AVG-functionaris. En ik heb de indruk dat die een professional is.

De heer Aboutaleb:

Ik ben in een soortgelijke zaak door de rechter op mijn vingers getikt.

De voorzitter:

Gaat u verder, meneer Ederveen.

De heer Ederveen:

Dan kom te spreken over het lokale gezag. De collega zei al het een en ander over het conflict tussen beheer en gezag. Daar ga ik niet over uitweiden. Het gaat dan, denk ik, vooral over de mogelijkheid die wij op lokaal niveau hebben om de inzet te plegen die wij willen. Het gaat niet over Bossche bollen of fietsen, maar als er in een bepaald kwartaal een toename is van woninginbraken, dan wil ik niet afhankelijk zijn van een districtelijk flexteam dat concurreert met regionale opgaven. Ik wil zelf de mogelijkheid hebben om daar vervolgens prioriteit aan toe te kennen op lokaal niveau. Dat zijn de voorbeelden waar het om gaat.

Ik maak mij ook geen zorgen over een democratisch tekort. De gemeenteraden zijn uitstekend in positie. Ze zijn niet voor niks eerste overheid. Ze komen inderdaad aan bod bij de start van de vormgeving van het regionaal veiligheidsplan, maar ze sturen in feite op hun eigen integraal veiligheidsbeleid, dat ze ook meerjarig vaststellen. Mijn ervaring is, ook als ik met de VNG-pet op kijk, dat het integraal veiligheidsbeleid inmiddels wel goed op orde is in den lande.

De lokale driehoek lost ook een heleboel praktisch met elkaar op, ook in relatie tot het OM. Ik heb wel blijvende zorgen op het ondermijningsdossier. Daar lossen we veel met elkaar op in bypasses. Dan gaat het over de aanpak op lokaal niveau. Formeel moeten we het nog steeds in een «driehoek plus» doen op basisteamniveau. Maar ja, is dat nou wat je wilt in het systeem van de nationale politie? Wil je echt dat we met elkaar lokaal bypasses gaan organiseren? Daar zijn we goed in, want we doen dat vanuit een intrinsieke motivatie op het gebied van openbare orde en veiligheid. Maar je kunt je afvragen of je het via die methode met elkaar wilt vormgeven.

De voorzitter:

Hartelijk dank. Daarmee komen we ook aan het eind van dit rondetafelgesprek, want we zijn door de tijd heen.

Dank aan onze gasten. Er is meerdere keren gesproken over ondermijning. Na de zomer zal een tweetal rondetafelgesprekken daarover plaatsvinden. Dank aan de leden. Allemaal nog sterkte in deze drukke weken.

Sluiting 10.59 uur.